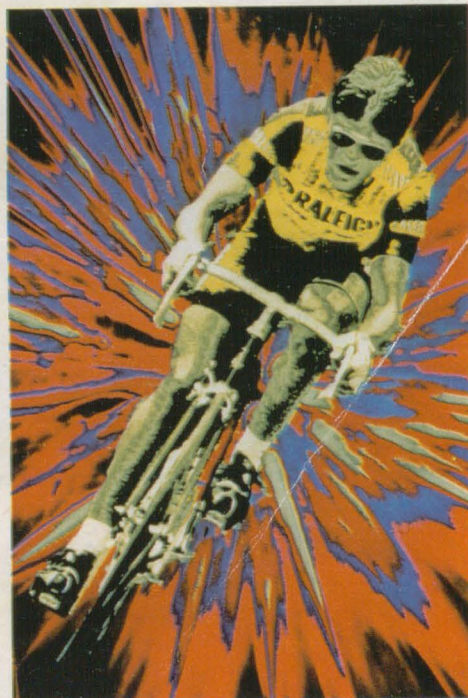

foto grafia

ASOCIAȚIA ARTIȘTILOR FOTOGRAFI

Dr. Ion Struțu — Pe-o gură de rai

Coperta I:

Casimir Pudzianowski (R. F. Germania) — Reprezentații

Heinrich Sperer (Austria) — „Nr. 35”

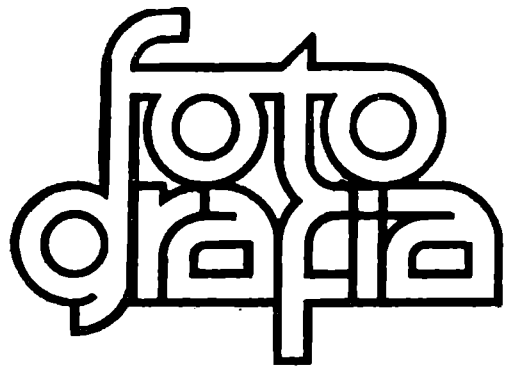
Gwo Hee Seng (Singapore) — Performanță

Eduard Martinez Guareno (Spania) — Regată

Cl. Hennart (Franța) — Alergare

Daniele Amoni (Italia) — Vigilenții

Santi Viladrich i Pujol (Spania) — Impresionism maritim

PUBLICAȚIE AGREATĂ DE **FIAP**

RECONNUE PAR
L'UNESCO

FOTOGRAFIA este un buletin intern editat de ASOCIAȚIA ARTIȘTILOR FOTOGRAFI din Republica Socialistă România, 70700 București. Căsuța poștală 1-223, tel. 90/14 95 58.

În dorința de a îmbunătăți și diversifica conținutul publicației noastre, cititorii sunt rugați să ne trimită articole, informații, note sau alte materiale care pot trata orice subiect considerat util a fi cunoscut și de alți iubitori ai artei fotografice. Redacția mulțumește anticipat pentru colaborare.

Costul unui abonament (șase numere anual) este de 120 lei (90 + 30 taxe postale), care se pot expedia prin mandat poștal în contul nostru de virament Nr. 45.10.3.37.2 de la B.N.R.S.R. — Filiala sectorului 1, trimițându-ne totodată și o înștiințare cu adresa completă (în șase exemplare) pentru primirea publicației.

ADRESELE FILIALELOR

Filiala AAF „BANAT” —
1900 Timișoara C.P. 171
Filiala AAF „DOBROGEA” —
8700 Constanța C.P. 154
Filiala AAF „MOLDOVA” —
Str. Al. Vlahuță nr. 1,
6600 Iași
Filiala AAF „MUNTENIA” —
2000 Ploiești C.P. 152
Filiala AAF „OLTENIA” —
Str. Al. I. Cuza, nr. 9,
sc. 7, ap. 14, 1100 Craiova
Filiala AAF „TRANSILVANIA” —
3400 Cluj-Napoca
C.P. 2

SUMAR

Nr. 186 noiembrie-decembrie 1988

- PHOTOKINA — Köln, 1988
- Documente în alb-negru
- Reflecții la „Fotosport '88” — Brașov
- Imaginea — între simbol și realitate
- 5 minute cu Nicu-Dan Gelep
- Fără titlu
- Este fotografia o artă ?
- Noutăți tehnice
- Ecouri
- FIAP

Ing. S.C. și ing. A.D.

E. Gregor

I. Mărculescu

M. Nicolau

I. Fonoș

D. Friedman

Gh. Ghiaciu

I. Dineș

* * *

* * *

ARTIȘTILOR
FOTOGRAFI
AAF
ASOCIAȚIA
ROMÂNIA

ASOCIAȚIA ARTIȘTILOR FOTOGRAFI
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

PHOTOKINA — KÖLN, 1988

A XX-a ediție PHOTOKINA, salonul mondial al fotografiei, care a fost inaugurat de dl. Heinz Riesenhuber, ministru federal al cercetării și tehnologiei, s-a terminat marți, 11 octombrie 1988, avînd o durată de șapte zile, cu foarte bune rezultate comerciale, pentru 1370 de expozanți din 37 de țări. Expozanții au fost foarte receptivi la problemele comerciale, investind în toate sectoarele fotografice cît și în domeniul video. S-a remarcat în mod deosebit înalta calificare a publicului profesional, venit din toate țările, ceea ce a dus la creșterea contractelor noi cu cumpărătorii potențiali. Multiplele noutăți și perfecționări tehnice din toate sectoarele au declanșat o cerere crescută în domeniu. Volumul comenzilor în timpul salonului și perspectivele comenzilor după manifestări, au relevat un progres remarcabil în domeniul fotografiei. Deschiderea salonului PHOTOKINA pentru marele public, amatorii avînd acces la toate sălile de la 1 la 8, a reunit oferte din toate sectoarele: foto, cine și video. Marea afinență a vizitatorilor și viul interes pentru numeroasele inovații au incitat profesioniștii să prevadă viitorul cu optimism. Posibilitatea obținerii unei vederi de ansamblu asupra pieței pentru a pregăti deciziile cumpărătorilor a fost în mod deosebit bine pregătită. Mulți amatori au profitat de competența specialiștilor prezenți la standuri pentru a rezolva problemele lor foto, cine sau video.

În total, au fost prezenți la PHOTOKINA din Köln 150.000 de vizitatori din 123 de țări, din care 38 000, străini. În raport cu PHOTOKINA 1986 (unde au fost prezenți 121 409), numărul total al vizitatorilor a crescut cu 24%, iar al vizitatorilor străini cu 15%. Primele sondaje realizate de un institut neutru de analiză a pieței au arătat că procentul de vizitatori profesioniști a fost de 76%. Printre vizitatori, 28,6% au fost revinzători și 71,4% au fost utilizatori. În ceea ce privește revinzările, 53% (22 700) reprezintă comerțul fotografic și 25,6% (11 000) reprezintă comerțul pentru radio, televiziune și altele. Toate acestea subliniază în mod deosebit importanța salonului PHOTOKINA pentru dezvoltarea comerțului în domeniul radioului și televiziunii, ceea ce va determina o nouă dimensiune la primul salon HiFi, care se va ține în paralel cu PHOTOKINA 1990. A doua PROFESIONAL MEDIA în cadrul ediției PHOTOKINA, a avut un mare succes pentru cele 600 de întreprinderi participante din 25 de țări. Expozanții de materiale pentru profesioniștii fotografi, s-au declarat foarte satisfăcuți de înalta competență profesională și în special de internaționalitatea vizitatorilor. Ofertele la PHOTOKINA în ceea ce privesc produsele pentru amatori a fost apreciată unanim. S-au remarcat în mod deosebit noile realizări în domeniul tehnic-profesional S—VHS, sistemele MII și Betacam SP, în cadrul cărora magnetoscoapele numerice au fost remarcabile. Îmbunătățirile tehnice aduse iluminatului, sunetului, filmului cinematografic, televiziunii și fotografiei, au suscitat interesul specialiștilor. Imaginile de sinteză, animațiile video și tehnicile audio-vizuale bazate pe diapozitive au constituit de asemenea, teme importante.

Într-un mod evidențiat față de trecut, PHOTOKINA '88, a arătat că sistemul foto-video, bazat pe înregistrarea electronică a imaginii nu a atins expansiunea fotografiei clasice. Această tehnică, deschizînd peste tot piețe noi. Sistemele de fotovideo prezentate la Köln au demonstrat că se dispune în prezent de posibilități noi foarte rapide, care completează fotografia clasică.

Fotovideo a alimentat numeroase discuții în timpul salonului PHOTOKINA. Fotografia și lucrările de laborator profită de noile șanse oferite de electronică. Domeniile de aplicare se situează în principal în sectorul fotografiei profesionale. Marii fabricanți au prezentat în număr mare fotoscoape, însă în ceea ce privește sincronizarea imaginii cu lectura, aceste aparate nu sînt totuși compatibile cu sistemele de televiziune europene PAL și SECAM. După avizul spe-

cialiștilor la PHOTOKINA „fotografia fără film” și-a cîștigat un loc alături de fotografia clasică. În afară de posibilitatea lecturii la televizor, mai mulți fabricanți au prezentat la Köln posibilități de realizarea fotografiei color pe hirtie. În sectorul video pentru marele public, noua versiune „Super VHS” a constituit una din realizările excepționale. Sistemul Super VHS este caracterizat printr-o definiție apropiată de calitatea atinsă în studiourile profesionale. Au fost prezentate în mare diversitate modele de camescroape pentru sistemele VHS, VHS-C și Video 8.

Fotografia pe fotodischete, de 2 inci în diametru, nu este totuși considerată ca un concurent al fotografiei clasice. A fost prezentată în premieră o versiune video H-Band, la care calitatea imaginii a fost mult îmbunătățită. Un fotoscop capabil să memoreze pînă la 10 imagini în mod electronic, fără nici o intervenție mecanică a suscitat un viu interes.

La cea de-a XX-a sesiune, PHOTOKINA a reflectat mersul dinamic și inovator din domeniul fotografiei. Pentru aparatele destinate amatorilor, tendința principală a fost manipularea cît mai ușoară a acestora. Aparatele compacte cu vizor normal, favoritele anului trecut, au continuat să suscite un viu interes împreună cu prezentarea celor mai recente modele. Ofertele se extind practic la toate categoriile de prețuri. Este evident, de asemenea, efortul depus de fabricanți pentru a pune accente moderne atît pe designul aparatelor cît și pe perfecționarea tehnicii.

În mod general prețurile s-au relevat stabile. Ajustări de prețuri, în special pentru materialele de mare valoare, au fost în general acceptate. Aparate de o „nouă clasă” aliniază compacitatea aparatelor cu vizor normal la performanțele aparatelor Reflex.

O electronică inteligentă, dînd garanția obținerii de fotografii bune a devenit un criteriu pentru echipamentele standard. În ceea ce privește aparatele Reflex funcțiile comandate automat au dus ca lucrările amatorilor din domeniul fotografiei, să ajungă competitive cu amatorii foarte experimentați sau chiar cu profesioniști. S-au impus în egală măsură, în paralel cu acestea, aparate permițînd practicarea din nou a fotografiei în stare pură, fără ajutorul electronicii, însă la un nivel de vîrf a mecanicii de precizie și a opticii. Pentru aparatele mono-obiectiv de înaltă tehnicitate, punerea la punct a Autofocus-ului automat, a deschis drumul său triumfal și acest sistem este în prezent acceptat, de asemenea, și de fotografii profesioniști.

Fabricanții prezenți la Photokina, au relevat un interes deosebit atît la publicul de profesioniști internațional cît și la amatori, rezultînd un net progres al comenzilor prevăzute pentru comercializare.

În sectorul aparatelor noutățile și performanțele au fost situate în centrul interesului. Sistemul Autofocus, comenzile electronice programate, cît și inovațiile pentru aparatele pur mecanice a suscitat din punct de vedere profesional, numeroase cereri care au declanșat comenzi directe sau vînzări promoționale. Chiar dacă paleta aparatelor semi-format au îmbogățit modelele cele mai noi (obiective cu zoom), punctul forte al ofertei s-a situat la nivelul aparatelor format 24 × 36. Datorită compacității lor, a greutateii lor mici și a echipamentului sofisticat „aparatele compact” au rămas foarte apreciate de amatori. Modele noi au permis luarea vederilor în rafale, luarea mai

multor vederi prin declanșare automată, comandarea intervalelor între mai multe vederi luate automat, chiar reglarea automată a obiectivului în limite determinate pentru fotografia unui grup de exemplu. Fulgerul electronic integrat este deseori comutat automat, atunci cind luminozitatea este suficientă sau cind o fotografie este făcută contre-jour. În ceea ce privește aparatele Reflex 24×36, modelele profesionale au fost încă perfecționate, fiind echipate cu un obturator mecanic și cu un reglaj manual pentru expunere și pe de altă parte, oferă posibilitatea unei programări individuale, un sistem de punere la punct autofocus îmbunătățit și, deseori, timp de expunere extrem de scurt.

A fost pus la punct, de asemenea, pentru o anumită categorie, un nou grup de aparate cu vizor normal, cu obiectiv încorporat, oferind numeroase caracteristici tehnice aparatelor reflex, care se situează deasupra aparatelor compacte. S-au prezentat, de asemenea, noutăți în categoria aparatelor de format mediu, chiar dacă punerea la punct automată nu a fost încă stabilită pentru acest tip de aparate. În majoritatea cazurilor este vorba de perfecționări ale modelelor deja cunoscute, care au fost aduse la stadiul tehnic cel mai recent. În afara acestor modele, care au fost aproape toate, aparate reflex mono-obiectiv, s-au pus la punct în egală măsură, modele cu vizor, cu viziune directă și obiectiv intersanjabil, care în ciuda volumului și greutatei mici, sunt utilizate voluntar de către fotografil profesioniști pentru a lua vederi în afara studioului.

S-au relevat, de asemenea, noutăți privind camerele panoramice funcționind cu rolfilme. Aceste camere de format mare, cu suprafețe sensibile de mare performanță sînt utilizate în special pentru lucrări profesionale în studio. Majoritatea fabricanților cunoscute și-au completat și actualizat gama lor de produse. Au fost propuse pentru aceste camere, obiective calculate pentru noi dimensiuni, caracterizate prin utilizarea noilor tipuri de sticlă, performanțe optice ameliorate și posibilități de reglare variate. Grupul de aparate pentru fotografii instantanee, pentru amatori, s-a îmbogățit cu un nou model a cărui echipament și preț se situează la mijlocul gamei cunoscute pînă în prezent. A fost pus la punct, special pentru aceste aparate, un nou film cu o emulsie îmbunătățită.

Aparate noi pentru fotomicrografie și fotomacrografie sînt astfel echipate pentru a putea utiliza în egală măsură filme pentru fotografia instantanee cit și filme clasice, permițind racordarea unei camere video. Producătorii de articole optice au adus îmbunătățiri deosebite care conferă acestui domeniu al fotografiei facilitate accesibile amatorilor. Pentru expozanții de accesorii foto și video, derularea pozitivă de la PHOTOKINA a fost caracterizată printr-o cerere și ofertă deosebită, o bună afliuență a vizitatorilor calificați și o internaționalitate crescîndă. Noutățile prezentate au generat evidente impulsioniări de vînzare. Expozanții europeni din acest sector au constatat o creștere a cererii din partea țărilor de peste ocean, în special America de Sud, Japonia, Taiwan, Hong-Kong și Singapore. Pentru toată lumea în centrul atenției au fost situate articole optice și proiectoare noi, produse de curățire, nepoluante și, în special accesorii pentru tot ceea ce privește aparate video.

În domeniul opticii fotografice, dificultățile considerate pînă în prezent nerezolvabile, au fost depășite. Pentru aparatele ZOOM, progresele realizate au permis să se atingă luminozitate superioară, construcții mai compacte și o calitate deosebită a reproducerii la cele mai variate constante focale. S-au înregistrat de asemenea progrese în domeniul camerelor de studio. Oferta este caracterizată prin îmbunătățirile detaliilor în mod deosebit a celor practice și printr-un grad de securitate ridicat datorită electronicii. Un mod de lucru foarte rațional și o creativitate superioară constituie accente evidente în toate sectoarele echipamentelor profesionale. În studiourile fotografice ale viitorului, electronica cu sistemele informatice va deschide noi orizonturi pentru munca creativă. Pentru fotografia de studio, viitorul a început.

Fotografia profesională care a manifestat pînă în prezent rezerve în ceea ce privește electronica, a

recunoscut, în sfîrșit, îmbunătățirile auxiliare aduse muncii moderne. Tehnica în locul haosului, creativitatea în locul inerteiei a constituit tema principală de la PHOTOKINA din acest an. Ofertele în domeniul tehnicii de iluminat au devenit variate. Instalațiile de fulger electronic de studio nu mai sînt analizate numai în funcție de puterea lor luminoasă, ci și în funcție de posibilitățile lor creatoare. Noi forme de dispozitive de iluminat corespund tuturor dorințelor individuale de iluminare. Îmbunătățirile detaliilor utile și spectrul de ofertă mai larg a determinat tendința pentru camerele de studio. Electronica s-a impus, de asemenea, definitiv. Tehnicile de măsură fiabile și modul de lucru rațional, situate pe primul plan de interes au favorizat investițiile. În egală măsură cu activitatea fotografiei profesionale și tehnica video a suscitât un interes deosebit.

Rezervele performanțelor din domeniul substanțelor chimice fotografice sînt deosebite. Substanțele chimice cu performanțe deosebite a fost una din temele preferențiale în acest an la PHOTOKINA. La Köln, lumea fotografică a fost surprinsă de premiera mondială în ceea ce privește filmul color de cea mai mare finețe cu o rezoluție de 160 linii pe mm. Se vorbește în prezent de „chimia inteligentă” într-o manieră analogă cu „electronica inteligentă”. În afară de filmul universal, există filme speciale pentru aplicațiile cele mai diverse. Noile tehnologii de fabricare a emulsiilor se evidențiază printr-o mai mare sensibilitate la lumină, ceea ce va duce la o ameliorare a clarității imaginii și a calității culorilor.

Acest film, permite realizarea îmbunătățirii calității culorii la mîriri pînă la 1 m și chiar mai mari, fără nici o granulație vizibilă. Versiunea acestui film propus cu o foarte înaltă sensibilitate, de 1000/31° ISO, conferă o satisfacție deplină din punct de vedere al granulației, clarității și coloritului. Filmele color noi realizate pentru reporterii fotografici, cu sensibilități de 100/21° ISO, 400/27° ISO și 1600/33° ISO, s-au dovedit a fi încă utilizate pînă la 2 diafragme la o dezvoltare adecvată. Munca fotografilor profesioniști este facilitată de „pack-film” care nu se reîncarcă, în mod deosebit plate și ușoare, conținînd filme clasice de format 4×5”. S-a propus un nou film pentru fotografiile instantanee, pentru încercări în studio. Acest film are o sensibilitate de 100/21° ISO care corespunde cu cea a peliculelor curente. Un nou film ireversibil color, echilibrat pentru lumina artificială, cu o sensibilitate mărită de 64/19° ISO, prezintă o comportare excelentă la efectul Schwarzschild între 1/10” și 120 secunde. Un alt nou film a fost destinat pentru realizarea inter-negativelor pentru reproducere cu o gradație perfectă și culori de foarte bună calitate. Hîrtia color nouă se distinge prin calitatea crescută a culorii și prin timpul de tratare foarte scurt. O hîrtie color de asemenea nouă, fabricată pentru realizarea tirajelor plecînd din diapozitive, este caracterizat prin gradația sa deosebit de moale.

De asemenea, în sectorul filmelor alb/negru, au fost prezentate pentru prima dată noi filme cu sensibilități de 3200/36° ISO și 1600/33° ISO. Fabricarea acestor filme după noile tehnologii se bazează în parte pe experiența cîștigată cu filmele color. În acest caz, de asemenea, posibilitatea de a depăși sensibilitatea în timpul dezvoltării, permite atît reporterilor fotografi cît și fotografilor amatori să fotografieze fără fulger electronic chiar dacă luminozitatea este extrem de nefavorabilă. O nouă hîrtie alb-negru, cu contrast variabil, cu filtre la aparatele de mîrit se distinge printr-o gamă de contrast nemaiîntîlnită pînă în prezent la această hîrtie. Fotografia clasică este departe de a-și epuiza toate atuu-rile sale. Filme noi, dînd imagini și mai clare, cu granulație și mai fină au suscitât un viu interes printre profesioniști.

În laboratoarele profesionale s-a constatat deseori că lipsește spațiul pentru creșterea capacității în funcție de progresia volumului de lucru. Creșterea performanțelor datorită timpilor de tratare foarte scurți, a devenit posibilă datorită noilor tratamente chimice, cît și unei exploatări superioare a mașinilor permițind astfel rezolvarea acestei probleme. De exemplu marcarea anumitor cadre în dezvoltare, permite prelungirea duratei primei dezvoltări pentru a crește sensibilitatea anumitor filme, trînd în paralel filmele într-un mod obișnuit în aceleași cuve,

fără să incurse desfășurarea muncii. Aparatele de mărit orizontale și verticale sînt aproape în întregime echipate nu numai cu un dispozitiv automat ci și cu dispozitive auxiliare electronice pentru reglarea intensității luminii și a efectuării corecțiilor cromatice. Scopul cercetării este realizarea „laboratoarelor prevăzute cu ordinator“, care să reducă timpul tratamentului și să îmbunătățească productivitatea cit și rentabilitatea laboratoarelor profesionale. Ordinatorul adecvat poate duce la un sistem complet de gestiune a datelor de laborator.

Pentru cercurile mici de amatori, au fost expuse la PHOTOKINA, aparate care facilitează dezvoltarea și mărirea fotografiilor, în cazul cînd își execută personal lucrările de laborator. Tratamentele chimice putînd fi executate la temperatura ambiantă, deci nu necesită nici o încălzire, constituie un ajutor esențial. Oferta pe piață a minilaboratoarelor, în cadrul cărora dezvoltarea se execută puțin mai încet, se caracterizează printr-o manipulare simplificată, care dă posibilitatea executării lucrărilor de personal necalificat. Mașinile noi, pot fi utilizate într-o manieră rentabilă, necesitînd un volum mic de muncă, permițînd tratarea alternativă a mai multor formate de hîrtie. Un nou minilaborator bazat pe o tehnologie de „scanning“ se plasează în frunte în acest domeniu pe scară mondială, făcînd mai mult decît ușoară gestiunea de 50 la 100 memorii ceea ce constituie un progres esențial în ceea ce privește simplitatea manipulării și creșterea calității.

În sectorul finisării, randamentul agregatelor este crescut pe de o parte datorită noilor circuite logice care permit să se treacă de la un mod de funcționare la un altul, restringînd procesul de reglare și pe de altă parte datorită simplificării schimbării suportului de susținere a filmelor și a rulourilor de hîrtie. Pentru dispozitivele de dezvoltarea hîrtiei de mare randament, debitul a fost de asemenea mărit pînă la 500%, crescînd numărul de benzi și viteza de transport.

REDĂM STATISTICA DE PARTICIPARE PE ȚĂRI

	Expozanți	Firme reprezentate în plus
R. F. Germania	544	30
R. D. Germania	3	—
Alte Țări	714	73
TOTAL	1 261	103
Australia	4	1
Austria	10	—
Belgia	12	4
Canada	9	2
China (Republica populară)	2	—
Danemarca	7	—
Spania	14	3
Finlanda	3	1
Franța	68	7
Marea Britanie	141	18
Grecia	1	—
Ungaria	1	—
Hongkong	17	—
India	3	—
Indonezia	2	—
Iran	1	—
Irlanda	4	—
Islanda	—	1
Israel	2	—
Italia	78	2
Japonia	71	8
Liechtenstein	5	—

Monaco	1	—
Norvegia	1	—
Țările de Jos	39	2
Filipine	1	—
Polonia	2	—
România *	1	—
Singapore	2	—
Suedia	8	2
Elveția	45	2
Taiwan	26	—
Cehoslovacia	2	—
Tailanda	2	—
U.R.S.S.	1	—
Iugoslavia	1	—
S.U.A.	127	20

* Remarcăm participarea pentru prima dată și a unui expozant din țara noastră.

PARTICIPAREA PE CATEGORII DE SPECIALIZARE

Categoriile principale	Republi- că Federală Ger- mania	Alte țări	Total
Foto-Cine-Video			
Dispozitive pentru fotogra- fiera (aparate de foto- grafiat, aparate foto pen- tru amatori, videocameră pentru amatori)	33	87	120
Accesorii pentru fotogra- fiera (obiective, accesorii pentru aparate foto și aparate foto pentru ama- tori, suporturi, genți, va- lize, lămpi, filme, benzi, casete)	163	240	403
Tratamentul imaginii (la- boratoare de acasă, tra- tamentul pentru diapozi- tiv și film, tratat ulte- rior video)	97	84	181
Prezentarea imaginii (al- bume, fotografii, proiec- ții de diapozitive și fil- me, comandă, sonorizare, vizualizare video)	116	113	229
Accesorii și echipament divers pentru comerțul specializat	77	63	140
Servicii	28	26	53
Finisare foto			
Sisteme de laboratoare, sisteme integrate	17	64	81
Dezvoltarea filmului și hîrtiei, tiraj	23	73	96
Tratamente de comandă	34	76	110
Tratamente de comanndă	8	16	24
Instalații de recuperare	8	15	23
Materiale întrebuintate	37	57	94
Servicii	4	19	23
Professional media			
Tehnici cinematografice și video pentru profesioniș- ti (tehnica cinematogra- fică, tehnică video, in- stalații de televiziune,			

difuziune, tehnică de iluminare, de sunet, sisteme de radiodifuziune, accesorii generale de înregistrare, servicii)	313	335	648
Audiovizionare, multivizionare (aparate și sisteme, servicii)	94	98	192
Fotografierea în studio (aparate de fotografiat, echipament de studio foto, accesorii, servicii)	97	142	239
Procedee tehnico-științifice referitoare la imagine	23	15	38

În plus aceste cifre diferite, au obținut un număr superior față de cel al numărului de expozanți, căci numeroși producători au programe de producție cuprinzând mai multe sectoare de articole.

Al douăzecilea salon Photokina din Köln, a permis la 711 expozanți străini și la 73 societăți reprezentante în plus, din 35 de țări, să obțină rezultate excelente. Ambianța pozitivă a salonului și numeroase contacte internaționale au generat impulsuri de vinzare deosebite și au confirmat creșterea continuă pe ansamblu, în domeniu. În general separarea netă între sectorul amator și sectorul profesional a fost acceptată de expozanții străini în timp ce expozanții de articole destinate amatorilor au profitat de această ocazie pentru a-și prezenta noutățile lor la un public vast, expozanții din sectorul de fotofinisare și a celui de comunicări profesionale în domeniul sunetului și al imaginii, a putut să se concentreze asupra vizitatorilor de înaltă calificare, veniți din lumea întreagă. În toate sectoarele, noutățile s-au situat în centrul interesului.

În ceea ce privește ofertele destinate amatorilor, aparatele cu vizor normal încă perfecționate, materialele pentru video, cit și paleta largă de accesorii, de echipamente și de filme, au avut o foarte mare rezonanță. Proiectoarele de diapozitive, aparatele de sonorizare, articolele optice și materialele de laborator, au fost de asemenea, foarte cerute. În sectorul de fotofinisare, interesul este concentrat asupra dispozitivelor de copiere comandate prin ordinator, procedeele de reciclare și măsură pentru reducerea poluării mediului inconjurător, de către substanțele chimice fotografice. Au fost prezentate în egală măsură inovațiile aduse în sectorul „Professional Media”. Au fost de asemenea foarte solicitate noutățile tehnice de iluminat și de sonorizare pentru studiourile fotografice, cinematografice și video, cit și instalațiile de ghidare a camerelor de luat vederi, trepiedelor și dispozitivelor de proiecție în prim-plan. Aparatele și camerele video profesionale, apropiate de perfecțiunile tehnice, proiecția de imagini rapide, animația asistată de ordinatoarele cit și tehnicile audiovizuale bazate pe diapozitive au constituit de asemenea, puncte de interes forte.

În continuare, prezentăm succint expozanții pe țări:

— **AUSTRALIA** : 4 expozanți și o întreprindere reprezentată în plus a expus articole pentru amatori, cit și materiale profesionale pentru cinema și video, incluzând și accesorii.

— **AUSTRIA** : 10 expozanți au prezentat articole foto și cine pentru amatori, articole optice, material pentru finisare foto și camere profesionale și cadre.

— **BELGIA** : 12 expozanți și 4 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat articole din sectorul amator pentru înregistrarea și reproducerea imaginilor, material de laborator cit și echipamente profesionale cine și video.

— **CANADA** : 9 expozanți și 2 întreprinderi reprezentate în plus au expus articole pentru amatori, material de fotofinisare cit și echipamente profesionale pentru cinema și televiziune. Dintre acești expozanți 3 au participat în cadrul unui stand colectiv în sectorul Professional Media organizat de guvernul canadian în cooperare cu Camera de Comerț din Toronto.

— **REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ** : 2 expozanți prezintă aparatură fotografică de format mic și mediu, manevrată și acționată automat.

— **DANEMARCA** : 7 expozanți de accesorii fotografice, de material pentru fotofinisare, de echipamente audiovizuale, bazate pe diapozitive, cit și material pentru fotografii profesionale și în studio.

— **SPANIA** : 14 expozanți și 3 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat aparate format 24 x 36, accesorii fotografice, material și produse de laborator și echipamente profesionale pentru cinema și video.

— **S.U.A.** : 127 expozanți și 20 de întreprinderi reprezentate în plus au prezentat material foto, cine și video pentru amatori, cuprinzând accesorii, sisteme și material pentru fotofinisare, echipamente profesionale pentru dispozitive audio-vizuale bazate pe proiecții de diapozitive, sisteme electronice de sinteză a imaginii, proiectoare pentru imagini foarte mari, procedee tehnice și științifice pentru proiecția imaginilor cit și echipamente profesionale pentru cinema și tehnici audio și video. Șase întreprinderi au participat în sectorul Professional Media în cooperare cu NAVA/ICIA (Asociația Industriilor de Comunicații Internaționale) și opt alte întreprinderi pe un stand colectiv în sectorul fotofinisirii. Au fost realizate într-o manieră pozitivă de către amatori și comerț, noi pile pe bază de litium/bioxid de magneziu, care permite atingerea unui succes mai rapid în claritate și o durată de viață mai lungă chiar și la aparatele în întregime electronice. Proiectoarele coordonate de ordinator, pentru efecte speciale, au constituit, de asemenea, un alt punct de interes.

— **FINLANDA** : trei expozanți și o întreprindere reprezentată în plus au prezentat accesorii pentru diapozitive și material pentru laboratoarele profesionale. În sectorul proiectoarelor au fost puse la punct aparate multifuncționale.

— **FRANȚA** : 68 de expozanți și 7 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat materiale foto, cine și video pentru amatori, aparate de sonorizare, camere de televiziune, material cinematografic, echipamente profesionale pentru dispozitive audio-vizuale bazate pe diapozitive, mașini de laborator, dispozitive de mărit, minilaboratoare, accesorii foto și cine, dispozitive de iluminare foto, cine și video, proiectoare speciale pentru vizualizarea marilor imagini video. Dintre societățile franceze, 8 au participat pentru prima dată în sectorul Professional Media la un stand colectiv organizat de Camera sindicatelor a construcțiilor de materiale, echipamente profesionale cinematografice, video, audio-vizuale din Paris. Aceste întreprinderi au prezentat material profesional cine, audio și video. Aparatură de filmat compacte, noi proiectoare de diapozitive și accesorii pentru foto, s-au situat pe primul plan de interes. În sectorul fotofinisirii s-au remarcat noi minilaboratoare și dispozitive de copiat de mare performanță. Iluminatul de studio și proiectoarele pentru imagini gigantice au suscitât de asemenea un viu interes.

— **MAREA BRITANIE** : 141 de expozanți și 18 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat material foto, cine și video, cuprinzând accesorii, materiale și produse de laborator, instalații profesionale pentru televiziune și video, material informatic pentru sinteza imaginii, materiale pentru montarea sonorizării, echipamente cinematografice cit și dispozitive de iluminat pentru studio. Un total de 95 de firme britanice au participat în cooperare cu Asociația Manufacturilor Engleze de Fotografie Cine și Echipamente Audio-vizuale și cu British Overseas/Trade Board Londra în cadrul a 6 standuri colective plasate în principalele sectoare. Perfecționări tehnice și o extindere a funcțiilor în sectorul de control a camerelor de luat vederi, un nou sistem de arhivare a diapozitivelor comandate de microordinatoare, dispozitive de iluminat noi pentru studiourile foto, cine și video, un trepied telescopic și sisteme variabile de prim plan au suscitât un viu interes.

— **GRECIA** : un expozant care a prezentat accesorii de luat vederi pentru profesioniști în studiourile de cinema și de televiziune.

— **HONG KONG** : 17 expozanți au prezentat materiale foto și video pentru amatori cit și echipamente profesionale pentru studio. Interesul s-a acordat în mod deosebit fulgerului electronic cu reglare Autofocus și aparatelor foto cu vizor normal cu un design nou. În sectorul Professional Media, noi echipamente de studio au fost apreciate de specialiști.

— **UNGARIA** : o întreprindere specializată de comerț exterior, a prezentat filme, produse chimice fotografice și hîrtie de fotografiat.

— **INDIA** : 3 expozanți au prezentat material de laborator și echipamente cinematografice. Au fost deosebit apreciate : un proiector nou de 35 mm profesional, hîrtii fotografice și filme de o calitate deosebită.

— **INDONEZIA** : 2 expozanți care au prezentat albume fotografice și rame tip marmoră și color, au suscitât un viu interes.

— **IRAN** : un expozant a prezentat pentru prima dată accesorii fotografice cit și albume, calendare etc.

— **IRLANDA** : 4 expozanți au prezentat materiale fotografice pentru amatori cit și proiectoare pentru imagini mari de televiziune.

— **ISRAEL** : 2 expozanți au prezentat albume, camere video pentru sectorul profesional cit și alte sisteme video.

— **ITALIA** : 78 de expozanți și 2 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat materiale foto, cine și video pentru amatori, accesorii de înregistrare și de reproducere, materiale și produse pentru fotofinisare cit și sisteme de iluminat pentru foto, cine și video. În total, 45 de întreprinderi au participat la 4 standuri colective organizate de ASSOFOTO (Asociația Fabricanților de Produse Fotocine) în cooperare cu Institutul Italian pentru Comerț Exterior (ICEE) în sectoarele : amatori, fotofinisare și în sectorul Professional Media, unde au avut standuri colective cu materiale pentru cinema, video cit și pentru fotografia de studio. În sectorul fotofinisirii, s-au remarcat în mod deosebit, noi instalații pentru camere obscure cit și dispozitive electronice de copiat.

— **JAPONIA** : 71 de expozanți și 8 întreprinderi reprezentate în plus, au prezentat aparate foto cit și camere cine și video pentru amatori, magnetoscoape și accesorii, elemente optice, surse de lumină artificială, proiectoare de diapozitive, proiectoare cinematografice, aparate de sonorizare, material și sisteme de produse pentru fotofinisare, instalații profesionale pentru televiziune și video, sisteme de radio-difuzie și echipamente pentru studiourile cinematografice. În centrul atenției s-au situat cameoscoape, aparate foto și accesorii de aparate absolut noi. Aparate compacte de o concepție nouă și alte modele îmbunătățite, aparate permițînd fotografierea cu o mai mare claritate la o distanță scurtă, cit și un nou sistem de fulger electronic cu captor au făcut obiectul a numeroase comenzi. Prototipurile de fotoscoape, cu fotodiscuri numerice, cit și aparate reflex comandate pe micro-ordinator au suscitât un interes deosebit. În sectorul accesoriiilor toată gama de produse a suscitât un viu interes.

— **LIECHTENSTEIN** : 5 expozanți au prezentat elemente optice, instalații de laborator, cit și material profesional audio și de studio. În sectorul Professional Media, proiectoarele de imagini gigantice, îmbunătățite din punct de vedere tehnic, s-au situat pe primul plan.

— **NORVEGIA** : o asociație fotografică profesională a furnizat informații asupra prestațiilor de servicii.

— **ȚĂRILE DE JOS** : 39 de expozanți și 2 întreprinderi reprezentate în plus au prezentat material foto, cine și video pentru amatori, materiale, sisteme și produse pentru fotofinisare, echipamente profesionale pentru studio, pentru imagini video gigante și pentru audio. Noile tehnici de laborator pentru raționalizarea muncii și îmbunătățirea calității au suscitât în mod deosebit interesul profesioniștilor. Ca premieră mondială a suscitât un viu interes, un echipament pentru imagini video gigante, cit și hîrtie

anti-UV noi. Aparate de sonorizare, echipamente pentru studio foto, cine și TV, cit și accesorii profesionale au fost, de asemenea solicitate.

— **FILIPINE** : 1 expozant a prezentat diverse articole din domeniu.

— **POLONIA** : 2 întreprinderi specializate în comerț exterior, au prezentat proiectoare de diapozitive, articole optice, dispozitive de mărit, material de laborator pentru amatori, cit și aparate pentru video și cinema pentru profesioniști.

— **ROMÂNIA** : o întreprindere specializată în comerț exterior a prezentat materiale foto și cine, stabilind numeroase contacte cu cumpărătorii din Asia și Africa. Hîrtii alb-negru, color și filme radiografice, au suscitât un viu interes.

— **SINGAPORE** : 2 expozanți au prezentat dispozitive pentru fulger electronic și accesorii pentru aparate foto.

— **SUEDIA** : 8 expozanți și 2 întreprinderi au prezentat aparate foto și accesorii, material de fotofinisare, mașini profesionale pentru dezvoltarea și tratarea ulterioară a filmelor, echipamente pentru audio-vizual, bazate pe diapozitive, materiale pentru fotografia profesională în studio, mijloace de iluminat pentru studiourile de cinema și televiziune. Aparate automate sofisticate, cu vizor normal, s-au situat în centrul interesului. În sectorul profesional, interesul s-a concentrat asupra noilor camere de luat vederi în studio, cit și asupra accesoriiilor compatibile. Prototipul unui aparat cu unghi mare a fost în mod deosebit remarcat. În ceea ce privește proiectoarele, aparatele noi cu comandă automată de perspectivă și schimbarea luminii, s-au situat pe primul plan. În sectorul de fotofinisare s-au remarcat expozanții de material pentru laboratoarele de fasonaj, de dezvoltare a filmelor și de copieri comandate de ordinatoare.

— **ELVEȚIA** : 45 de expozanți și 2 întreprinderi reprezentate în plus, au prezentat echipamente pentru amatori, materiale pentru laboratoarele de fasonaj, instalații de iluminat pentru studiouri fotografice, echipamente audio-vizuale pe bază de diapozitive, camere și trepiede profesionale, precum și echipamente profesionale audio-TV și video. Expozanții din sectorul amator au făcut comenzi importante în mod special pentru film, hîrtie, mașini de tăiat și sisteme de arhivare. Proiectoarele de diapozitive și camerele de 45 mm au suscitât un viu interes. În sectorul Professional Media s-au situat pe primul plan, noi echipamente de iluminat pentru studiourile fotografice, cinematografice și de televiziune ; între altele, tuburile de plafon variabile și sistemele modulare, transbordoare de transport și altele pentru cabluri, cit și un cap de trepid de concepție nouă cu pivotare ușoară, precum și expozanții de mari proiectoare comandate de ordinator.

— **TAIWAN** : 26 de expozanți au prezentat aparate foto, accesorii foto, cine și video, trepiede și laboratoare pentru amatori.

— **CEHOSLOVACIA** : 2 întreprinderi specializate în comerț exterior au prezentat elemente optice, proiectoare cinematografice, material și accesorii de laborator, cit și dispozitive de citire a microfilmelor.

— **THAILANDA** : 2 expozanți au prezentat rame cit și aparate foto și echipamente pentru studiourile fotografice. În plus, accesorii cine și video, un reflector cu fulger electronic anular, recent pus la punct, s-a situat în centrul interesului.

— **U.R.S.S.** : o întreprindere specializată în comerț exterior, a prezentat aparate foto și camere, binocluri, microscopie și proiectoare cinematografice pentru amatori. Obiective și accesorii audio-video cit și un nou procedeu holografic, au suscitât un interes deosebit.

— **IUGOSLAVIA** : o întreprindere care a prezentat filme, hîrtie foto și substanțe chimice.

— **ISLANDA** : o asociație fotografică profesională a stabilit noi contacte.

În afara prezentării la standuri a produselor, numeroși expozanți au organizat 66 de conferințe de

presă, demonstrații practice etc. De asemenea, tot în cadrul PHOTOKINA, au avut loc și numeroase activități cultural-științifice, expoziții de fotografii, filme etc., dintre care se menționează :

— Pentru a treia oară, secțiunea din Europa Centrală de la SPSE — Society of Photographic Scientists and Engineers — a ținut un simpozion internațional asupra fotofinisării și tehnologiei în minilaboratoare în cadrul PHOTOKINA. Reprezentanții industriei, ai științei și societăților de consultații din S.U.A., Japonia, Germania Federală, Marea Britanie și Elveția, au prezentat mai mult de 20 de conferințe asupra noilor sisteme și noilor produse în tehnica de laborator. Procedee, produse și sisteme noi de raționalizare, creșterea calității și accelerarea operațiilor în cadrul tehnicii de laborator au captat în mod special interesul participanților. În ceea ce privește noile produse, utilizarea diferitelor tipuri de hirtie și a clozurii de argint, a căror timpi de tratare sînt mult mai scurți, au fost remarcate în mod deosebit. Pe de altă parte interesul a fost concentrat asupra produselor chimice mai puțin poluante, asupra procedeeelor de reciclare, cit și asupra metodelor de minimalizare a apei reziduale și asupra neutralizării materialelor nocive. Prezentarea noilor materiale, dispozitive de multiplicat „inteligente”, care grație informaticii, efectuează corecții în expunere și în densitatea culorii s-au situat în primul plan. Întîlnirile în domeniul fotografiei profesionale la PHOTOKINA — Professional Media, a constituit un forum liber și un centru de informare. Asociațiile fotografice profesionale germane au prezentat toată gama de fotografii profesionale, domeniile de aplicare și posibilitățile respective. Vizitatorii au putut vedea expoziția, permițîndu-li-se să-și facă o idee de ansamblu asupra nivelului performanțelor portretistice. A fost consacrată o retrospectivă transferului de fotografii pe diverse materiale (sticlă, porțelan, materiale textile, argint sau tablă). Informații prin fotografie — o lume de imagini numerice pentru pregătirea informațiilor. Informarea fotografică a revoluționat un mare front : dacă electronica numerică concurează deja chimia în domeniul fotografiei, memorizarea imaginilor pe discuri a fost posibilă în momentul fotografierii, sistemele de animație tradițională prin ordinator permițînd să se obțină imagini sintetice asemănătoare cu fotografiile reale. Pentru tratamentele imaginii, tehnica numerică oferă șanse mari în viitor pentru constituirea informațiilor comprensibile sub formă vizuală. Informațiile prezentate în imagini sînt mai ușor percepute, înțelese și reținute, după cum a arătat experiența practică. Un sector de informare fotografică, care suscită permanent interesul în Germania Federală de cîțiva ani, este cel al animării prin ordinator. În ramura actuală cea mai lucrativă și mai avansată în materie de informare prin imagini animate este cea a industriei de automobile. În afara designului, caracteristicile de conducere și construcția tehnică a vehiculelor au fost în măsură egală prezentată prin ordinator.

În arhitectură de exemplu, informația fotografică, cit și CAO — Concepția Asistată de Ordinator — s-a stabilit deja într-o serie de birouri mari de arhitectură.

Grupul de muncă „tehnici de laboratoare fotografice și reproducere” a consacrat o serie de conferințe intitulate „Zilele laboratorului profesional”, „Grupul de muncă”, „Fotografia publicitară, de modă și industrială” — a invitat să participe la manifestări de informații orientate spre practică, fiind consacrate

pe următoarele teme : „Meseriașii de imagini 99” și „Fotografi și prezentare”. Montaje sonorizate au informat vizitatorii asupra ajutorului adus de toate grup de muncă tinerilor care se lansează în profesie.

Art Directors Club a regrupat 200 de machetiști de concepție, participanți pentru prima oară la PHOTOKINA. Obiectivul principal a fost înainte de toate, de a invita tinerii să-și aleagă această profesie. În primul plan al acestui program s-a prezentat un film intitulat „Realitățile unei profesii de vis” și o bandă video cu diverse contribuții.

Circa 60 de reprezentanți ai asociațiilor fotografice profesionale din lumea întreagă au participat la al doilea Congres Mondial al Fotografilor Profesioniști, organizat de WCPP — World Council of Professional Photographers. 20 de conferințe au fost consacrate pe teme proprii profesiei, cum ar fi : dreptul de autor, impunerea pe baze juridice și problemele de cooperare internațională. Punctul culminant al acestei manifestări, cu durată de 2 zile, a fost un montaj sonorizat, prezentat de către National Geographic Magazine, Washington, prezentat de Thomas Kenedy. Zilele pedagogiei cu Neil Postman (New York) — ecologist american, care a fost principalul orator al zilelor pedagogiei, care au avut loc pentru a 16-a oară în timpul Salonului PHOTOKINA la Köln. Toți cei care se consacră învățămîntului și educației, au fost astfel confrunțați cu noutățile pedagogice. Neil Postman a vorbit de „teho-poly”, pentru a sublinia această nouă epocă culturală. Mașinile normalizate, ordinatoarele, televizoarele și detectoarele au înlocuit cercetarea. Individul devine strict consumator. Neil Postman a invitat părinții și educatorii să revină la idealurile tradiționale de educație cit și la valorile moral-educative. După zilele pedagogiei, în trei secțiuni, persoane interesate au schimbat idei pe marginea învățămîntului. Barbara Remann, din Frankfurt pe Main, a prezentat o conferință intitulată „A învăța să vezi prin fotografiile”, Gerhard Graeb, din München, a prezentat tehnici serigrafice, iar Gunther Spitzing, jurnalist fotograf din Hamburg, a vorbit despre „Psihologia fotografiei”.

În acest an, expozițiile fotografice și proiecțiile cinematografice de la PHOTOKINA au fost prezentate pentru prima dată la Muzeul „Ludwig”. Operele și lucrările a 50 de laureați ai premiului cultural — fotografi, oameni de știință, personal de multiplicare —, au fost onorate pe o suprafață a expoziției de 1 400 m². Prezentarea istoriei fotografiei în decursul deceniilor trecute, la această expoziție a fost urmărită cu viu interes de vizitatori și ziariști. Publicul internațional și criticii, prin aprecierile pozitive, au confirmat marele interes suscitată de fotografie pe o largă bază ca mediu de expresie artistică. Tradițional, s-a remarcat concursul filmelor de amatori, intitulat „Eveniment local”.

În absența vizionării de către noi a Salonului mondial al imaginii — Photokina — 5—11 octombrie 1988 din Köln, am avut în schimb avantajul de a primi, în mod special, din partea amabilei direcție a Serviciului de presă de la „Köln-Messe”, Marianne Hollmann, raportul final, în extenso, al informațiilor de presă, căreia îi mulțumim foarte mult. Pe baza raportului s-au redactat informațiile de mai sus.

Tradus și prelucrat

Conf. ing. S. Comănescu

Ing. A. Dobrinescu

DOCUMENTE ÎN ALB-NEGRU

Emanoil Gregor

La numai cîteva zile după apariție, a trebuit să colindăm cu insistență librăriile pentru a ne procura un exemplar al albumului elaborat de Petre Costinescu „Un fotograf

la sfîrșitul veacului trecut — Alexandru Bellu”. Dar, pentru finalizarea cum se cuvine a osîrdiei, se cuvine să le mulțumim frumos nu doar domniei sale, ci și Editurii

Sport-Turism, care girînd această apariție se menține pe linia mulțimilor frumoase inițiative și să nădăjduim ca acesta de acum să fie numărul UNU al unei bogate

serii. Ne exprimăm doar părerea de rău că monocromele lui Alexandru Bellu au apărut în alb-negru și nu în culorile de viraj preferate de artist și că Întreprinderea Poligrafică „Arta Grafică” nu a acordat ilustrației o hirtie mai puțin transparentă și o atenție mai compactă în procesul imprimării.

Albumul, de format (aproximativ) 21 x 22 cm, cuprinde treisprezece pagini de text bibliografic, două pagini cu note și 93 de reproduceri reprezentând ce a mai găsit perseverentul autor, din opera fotografului. Pe scurt, din textul lui Petre Costinescu aflăm că Alexandru Bellu (5 mai 1850—25 aprilie 1921) este descendentul unor vechi familii din Macedonia și Țara Românească. Își începe studiile în Elveția, apoi le continuă la Paris, devenind absolvent al Facultății de drept, timp în care — cu excepția vacanțelor — locuiește la unchiul său, Georges de Bello, sub îndrumarea și în anturajul căruia va beneficia de o temeinică și multilaterală pregătire artistică, ce în decursul vieții o va fructifica mult și deplin.

În anul 1872 se reîntoarce în țară, iar la 21 octombrie, în același an, se căsătorește cu Alexandrina Alexandrescu, eveniment în urma căruia vor rezulta șapte copii. Împreună cu soția, uneori și cu copiii, călătorește mult în Franța și Italia, unde leagă strînse prietenii cu mari fotografi și constructori de aparate fotografice, construiește masiv, ca arhitect amator, pe proprietatea de la Urlați și, cu gust sigur și știință precisă devine un important colecționar de numismatică, pictură, sculptură, mobilier, bibliofilie, ceramică, tapiserie, covoare, dantele și arme vechi de origine străină și autohtonă, precum și de numeroase costume vechi și piese de vestimentație țărănească aparținând în special unor regiuni din Țara Românească. Toate aceste colecții, ca și întreaga proprietate de la Urlați, prin testamentul său și donația urmașilor, vor deveni proprietatea Academiei Române.

În ce ne privește, nu vom zăbovi asupra inventarului donațiilor, în favoarea procesului de formare și defavoarea procesului de formare și ca fotograf. Anii șederii la Paris sînt și cei ai inițierii sale în tehnica fotografică. Acum și aici îl va cunoaște pe renumitul „Nadar” și-i va frecventa atelierul; ia contact cu constructorii de aparate fotografice și urmărește atent evoluția și continuă perfecționare a procedeelelor (p. 7). Tot acum va învăța de la „marii impresionisti ale căror opere le-a cunoscut să-și caute inspirația afară, în natură, în plin soare”, dar, presupunem că și de la fotografi.*

Într-adevăr, încă dinaintea, ca și în timpul studiilor de la Paris, fotografi ca J. P. Girrault de Pragey, Hippolyte Bayard, Eduard Baldus, Charles Nègres, Gustav le Gray și însuși Nadar, fotografiau și-n aer liber, iar în România, Carol Popp

de Szathmary este doar un singur exemplu**. Mai mult, chiar dacă impresionistii intră în conștiința publică în anul 1874, odată cu expoziția acestora din atelierul lui Nadar (deci la doi ani după reîntoarcerea în țară a lui Alexandru Bellu), faptul poate confirma o dată în plus legăturile sale cu pictorii impresionisti, dar nu este mai puțin adevărat că însuși descoperirea aparatului de fotografiat ca și experiența pictorilor de la Barbizon, se înscriu în complexul de împrejurări favorizante apariției mișcării impresioniste. Deci, preferința pentru „plein-air” fie că a preluat-o de la pictori, de la fotografi ori de la ambele categorii de artiști, faptul că „el iese cu aparatul în aer liber” nu este ceva „inșolit” (p. 6) iar pe de altă parte, în pofida influențelor, în accepțiune fotografică, Alexandru Bellu nu este, cum de altfel nici Petre Costinescu nu afirmă, un impresionist***.

Cit despre o altă preferință a lui Alexandru Bellu, aceea pentru „scene pitorești din viața de la țară cărora vreme de peste 35 de ani el se va consacra cu pasiune” (p. 7). Precizăm că Nicolae Grigorescu expune la Salonul parizian din anul 1878, apoi la expozițiile artiștilor în viață și cele organizate de Societatea Amicilor Bele-Artelor, începînd cu anii 1870 și respectiv 1873, încît nu credem că este exclus ca mai înainte încă de a se cunoaște personal, adică prin anii 1875—1876, cînd acesta din urmă ocupa la Paris un atelier în aceeași clădire în care locuia și Georges de Bello (p. 11), pictorul să-l fi înrîurit pe fotograf, dacă nu cumva se cunoșteau mai dinainte, pentru ca mai apoi influența să fie reciprocă****. Sau, ce i-ar fi împiedicat să se fi cunoscut chiar din perioada studiilor? În fond, românii aflați pentru studii la Paris, se cam știau între ei, iar pînă în anul 1869 Nicolae Grigorescu picta la Barbizon. Noi, neputînd clarifica aceste chestiuni ele rămîn cu caracter deschis.

După reîntoarcerea în țară din 1872 (ori 1873)***** începînd cu anul 1875 călătorind prin Franța și Italia, nu numai că leagă strînse prietenii cu mari fotografi, dar și cu principalii constructori de aparate fotografice și își procură aparatura necesară pentru luarea imaginii și utilizarea laboratorului pe care-l va amenaja la Urlați. Sîntem astfel informați cu privire la aparatura și la materialele fotosensibile folosite, precum și că avea o deosebită predilecție pentru dia-

pozitive, care îi serveau și pentru crearea, prin contact, de copii negative... Măsură într-adevăr de „precauție”, cum precizează Petre Costinescu, dar, considerăm că și în vederea obținerii contrastelor dorite de către artist, poate altele decît cele obținute inițial, dacă admitem că doar marea sa exigență îl determina să execute mai multe variante ale aceluiași subiect — chiar dacă nu întotdeauna se oprea doar la una dintre ele — și, poate, să-și prelucraze singur materialele fotosensibile. Spunem poate, întrucît textul lui Petre Costinescu este în această privință inconcludent: „Alexandru Bellu își dezvoltă clișeele în laboratorul său de la Urlați și tot acolo își execută și copiii” (p. 10). Întrebarea este însă dacă în Franța, se adresa pentru acest lucru firmei (S. A. Lumière et ses fils), care era și furnizorul plăcilor, iar în Italia, la Florența, prietenului său, cunoscutul fotograf Allinari (p. 10) sau dacă în atelierul acestuia din urmă, extrem de bine utilat, își prelucra singur, ca de obicei, materialul realizat în timpul vizitelor în Italia (p. 8) și, poate, tot singur, ca de obicei (s.n.), proceda și în Franța? Acum, pentru mai buna punere în valoare a operei, considerăm că era important de știut numărul fotografiilor descoperite, locul și starea în care se află, dacă sînt fotografii obișnuite ori stereo, dacă sînt (și) în negativ, diapozitiv sau pozitiv, apoi culorile de viraj, dimensiunile imaginii și suportului, datarea fie și prezumtivă a fotografiilor — numai cîteva dintre ele sînt datate — titlatura eventual diferită a aceluiași imagini, dacă și în ce condiții grafice au mai fost multiplicare, diverse alte modalități de circulație, însoțite de datele și ocaziile prieluitoare. Toate acestea — înțelegem — pentru fiecare operă în parte. De asemenea, imaginile reproduse să fi respectat ordinea elaborării lor — în măsura în care aceasta putea fi restabilită — iar pentru înlesnirea comparațiilor, variantele aceluiași motiv ar fi trebuit să figureze alăturat. Și mai credem că era necesară bibliografia principalelor aprecieri critice asupra operei, dacă acestea s-au făcut — și s-au făcut — precum și esențialul acestora cit și nominalizarea autorilor cărora eventual ar fi fost citați, iar în măsura în care pot fi cunoscute și reacțiile artistului. O astfel de reacție, de o pilduitoare (deși poate falsă) modestie, cea cînd a fost comparat cu Nicolae Grigorescu, este totuși consemnată: „Dar el are talentul și eu nu am culoarea”. Deși, mutatis-mutandis, Alexandru Bellu este un Grigorescu al fotografiei românești*****.

Pentru ca „arheologul” să fi fost în munca sa desăvîrșit, întru edifi-

***** Albumul nu beneficiază de o insistență suficientă asupra valorii și locului ce l se cuvine în panteonul fotografiilor universale.

Pentru valoarea artistică a operei lui Al. Bellu, v. Ion Mărculescu, *Momentul Bellu, note de lectură*, „Fotografia” nr. 187/1987, p. 25—28, la a cărui încercare, în bună măsură subscriem.

* v. Petre Costinescu și Leonid Buzolanu, *Din istoria fotografiei românești*, „Fotografia” nr. 156/1983, p. 6.

** v. Constantin Săvulescu, *Cronologia ilustrată a fotografiei din România*, nr. 5, Bibl. A.A.F., Buc. 1986.

*** Precizare necesară, deoarece, pe cînd unii fotografi impresionisti renunțau chiar la obiectivul aparatului de fotografie în favoarea flou-lui, Alexandru Bellu folosea diafragmă maximă și oricum, impresionismul fotografiei occidentale se manifestă la aproape douăzeci de ani după reîntoarcerea lui Alexandru Bellu în România. Cînd acesta era deja un artist ajuns la apogeu.

**** Pentru cercetarea eventualelor influențe și natura lor, ne lipsește cronologia fotografiilor lui Alexandru Bellu.

***** v. și Petre Costinescu și Leonid Buzolanu, op. cit.

carea asupra acelor informații conform cărora prin anii 1927—1928, la sugestia lui Nicolae Titulescu (pe atunci ministru de externe al României), o importantă parte a clișeelelor lui Alexandru Bellu, dintre care multe de mare valoare, au fost achiziționate de Ministerul de Externe" (p. 11). Pentru eventuala descoperire a unui important fond

documentar, se impune un demers pe lângă actualele organe de resort. Ca și pe lângă casa Jules Richard, care deținea și, poate, mai deține și astăzi în arhivele sale numeroase clișee (Verascope) sau copii ale lui Alexandru Bellu (p. 10).

Răspunzind și acestor exigențe, considerăm că albumul realizat de

Petre Costinescu, s-ar fi constituit ca un veritabil jalon cercetărilor viitoare. Așa cum se prezintă, în pofida strădaniei și competenței autorului, grație cărora valorosul artist este readus în conștiința publică, face ca albumul domniei sale să rămână mai ales ca o frumoasă inițiativă sentimentală.

Și nu este deloc puțin.

REFLECȚII LA FOTOSPORT — BRAȘOV, 1988

Ion Mărculescu

Un salon de artă fotografică, în formele pe care le cunoaștem, este un eveniment cultural care depășește, ca interes, sfera specialiștilor și a pasionaților, el se află implicit, ba chiar acesta este rolul său esențial, și la îndemina „curiosului”, a publicului conștient de estetic. Deci, pe durata cât stă deschis, putem spune că el, salonul, nu are un public anume constituit, ci unul ocazional, iar mesajele se transmit în principal, dinspre opera de artă spre public și, deocamdată, doar într-o mică măsură dinspre public spre operă. De aici rezidă valoarea educativă a evenimentului cultural, cum este cel de care ne ocupăm acum, salonul de artă fotografică FOTOSPORT — de la Brașov, octombrie 1988.

În cazul unui salon de artă fotografică pe teme sportive, o privire neantată a unui individ neavizat, poate deduce în mod eronat, două aspecte: pe de o parte domeniul îngust din care trebuie să se inspire artistul fotograf, pe de altă parte faptul că sportul nu ar avea ceva comun cu arta. Încercăm să lămurim; arta este un produs uman cu conținut estetic, exprimă o concepție generală sau particulară despre viață, exprimă o trăire afectivă a artistului în fața obiectului sau fenomenului prezentat de el în opera de artă.

Actul creației artistice conține în el idealul de perfecțiune. Artiștii antichității, care nu se considerau altceva decât meseriași — precum tâmplarul sau fierarul — nu năzureau spre altceva decât spre perfecțiunea formei și a ideii, ei nu țineau să-și atribuie paternitatea lucrării prin semnătură, se menționau la statutul de mari anonimi (în treacă fie spus, doar mai târziu, mult mai târziu, cu precădere în ultimele patru-cinci secole, artistul a început să fie privit de ceilalți ca o persoană plină de mister și încărcată de dar divin). Oare nu se întâmplă și în zilele noastre să auzim despre cineva că este artist în meseria lui, adică este un meseriaș de clasă super?

Pornind de aici, putem spune că și sportul este, privit dintr-un anumit unghi, un act care capătă expresie artistică, care exprimă prin mișcarea adusă la un anumit grad

de perfecțiune, un anume mod de a gândi, o concepție despre lume și viață.

Fotografia artistică pe teme sportive nu-și propune să facă propagandă sportului (chiar dacă în plan secundar se realizează și acest lucru), ci să aducă în fața privitorului frumusețea unui joc, a unei faze, a unui moment irepetabil. Și astfel, domeniul ei devine nebănuit de larg.

Arătam mai demult că, după părerea mea, există doar două genuri fotografice, reportajul și eseuul fotografic, cu o limită, e drept, destul de relativă. În cadrul acestor genuri se tratează teme. Temele pot fi: portret, peisaj, natură statică, sport, compoziții abstracte etc.

Sportul, la prima vedere, pare o temă proprie reportajului (lucru evident în proporție de aproape sută la sută doar în reportajul utilitar, cel care se obișnuiește în presa și publicațiile de specialitate). Dar mai există, din fericire, și ca model, reportajul artistic pe teme de sport, reportaj care se ocupă de unghiuri deosebite și adesea interesante de fotografiere, reportaje în care se uzează de frumusețea elementelor de limbaj plastic proprii fotografiei — neclarități, granulație deosebită, contraste, graficizări etc. Fotoreportajul artistic își poate permite să se elibereze de cerințele informaționale de tip gazetăresc, nu mai are nici o importanță cine este cel fotografiat și în ce competiție este surprinsă imaginea, important devine doar elementul inedit, aspectul cel mai esențial al unui joc, al unui moment, aspect care, adeseori, nu durează mai mult decât o infimă fracțiune de secundă.

Fotografia de reportaj sportiv (vorbim tot de cea artistică) se deosebește de fotografiile care tratează alte teme, prin dificultatea realizării ei, prin durata extrem de scurtă a momentelor esențiale. O natură statică, un portret, un peisaj, o compoziție oarecare, sînt subiecte răbdătoare, îți permit un timp de gândire înainte de a declanșa, poate fi căutat un unghi mai bun, așteptată o lumină mai bună, aranjată lumina etc., în schimb reportajul sportiv îți cere rapiditate în execuție, intuirea momentului esențial, anticiparea lui și, de ce nu, un dram destul de mare de noroc.

Un confrate (care nu cred că a ieșit vreodată cu aparatul de fotografiat pe un teren sportiv) contesta valoarea fotoreportajului sportiv. Eu îi răspund cu această ocazie că imaginea sportivă încă n-a fost suficient exploatată, cu toate că elementul numărul unu este, în mod nemijlocit, omul, omul în atâtea ipostaze: bucurie, dezamăgire, mișcare, repaus. Dacă sportul n-a fost o temă prea „romantică” pentru a inspira pe muzicieni, pictori sau literați, în schimb se pretează perfect la imaginea fotografică (și chiar filmată).

Este drept că imaginea de fotoreportaj artistic nu poate fi prelucrată excesiv în laborator, ca alte imagini, ba chiar putem spune că prospețimea ei este o cerință atît de mare, încît orice prelucrare tehnică nejustificată duce la căderea în artificiu (cum, de alt fel, putem vedea de multe ori prin unele reviste sau cataloage). Cu toate acestea, la Brașov s-a putut vedea că artistul fotograf iubitor de imagini sportive, are multe căi deschise.

Dar, ce înseamnă FOTOSPORT — Brașov, 1988?

Este primul salon internațional de acest fel din țară de la noi, unul dintre multele din lume, pe teme sportive (dintre care unele de un prestigiu incontestabil).

Fiind primul mostu salon pe teme sportive (completînd în mod fericit lista saloanelor internaționale desfășurate la noi, uneori la înaltă înaltă, la București sau Sibiu) s-a bucurat de o participare de excepție a lucrărilor care au obținut laureii saloanelor internaționale din ultimii 10—15 ani. Selecție greu de făcut de către juriu; multe fotografii de calitate n-au putut ajunge pe simeză datorită concurenței acerbe și limitelor spațiului expozițional (un spațiu, totuși, excepțional, în sălile muzeului de artă).

Nu știm cîți fotoreporteri de presă sportivă din străinătate au expus aici. Cert este doar faptul că fotografia sportivă românească a fost reprezentată doar de autori care au în arta fotografică un hoby și nu o acreditare redacțională. Ceea ce susține afirmația de mai înainte că fotoreportajul ziaristic diferă în mod net de fotoreportajul artistic.

Lucrările din Salonul Internațional FOOTOSPORT de la Brașov, nu au fost în exclusivitate de fotografie pur. Aceasta pentru că, deși cele mai multe fotografii au fost inițial de reportaj, prin anume efecte obținute direct sau în laborator, unele au ajuns, în final, eseuri de cea mai curată factură. Fără să devină schematice, ditirambice și artificioase; dezvăluind un univers fascinant, o lume miraculoasă; conținând în ele trăirea emoțională; atingând nivele uimitoare de plasticitate; fiind picturale fără a fi picturi, fiind muzicale fără a fi muzică; fiind incontestabil artă; fiind fotografii.

Încă o dată ne aflăm în fața dilemei: reportaj sau eseu?

Reportajul este o comunicare rapidă, nemediată, aproape spontană, elementul lui cel mai important fiind evenimentul, momentul cu tot ce are mai important, mai expresiv și mai de esență în el; reportajul fotografic este imaginea unui eveniment unic, fragment dintr-un eveniment de anvergură pe care îl exprimă lapidar. Se deosebește de reportajul literar prin particularități tehnice și de formă; de oameni prin faptul că se citește dintr-o dată, într-un timp la fel de scurt ca și acela în care s-a consumat momentul fotografiat; și nu în ultimul rând, prin absența cerințelor verbalizatoare. Și cu acestea nu am epuizat nici pe departe caracteristicile reportajului.

Eseul fotografic (vom restrînge, în rîndurile de față, domeniul eseu-

lui doar la fotografia sportivă) este, într-un fel, comentarea evenimentului la o manieră aparte, de cele mai multe ori poetică. Dacă reportajul este viu și își dă senzația de palpabil, precum și impresia că te afliți imediată apropiere a acțiunii surprinsă pe stratul de gelatină, eseu devine atmosferă, inefabil, esență, poezie a evenimentului, sublimare a lui. În plus, eseu își poate permite să uzeze, fără restricție, de posibilitățile oferite de elementele de limbaj de care aminteam mai înainte, sprijinind expresia artistică. Dar cu acestea nu s-a epuizat nici problematica eseului fotografic.

Există destule păreri care susțin că eseu nu este propriu fotografiei sportive. Eu le consider greșite pentru că nu pleacă de la observația că există o infinitate de modalități de a vedea viața. Fiecare om observă în felul lui, iar viața, la rîndu-i, se lasă observată și interpretată într-o multitudine de feluri. Acestea fiind valabile nu numai pentru fotograf-observator, ci și pentru spectatorul care vrea să regăsească în lucrările fotografului confirmarea propriului său mod de a vedea. Să ne gîndim că și în celelalte arte, spre exemplu în literatură, viața cu multitudinea ei de probleme, a fost descrisă de-a lungul timpului, într-o multime de modalități: realist, mitologic, parabolic, expresionist etc.

Salonul FOOTOSPORT — Brașov, 1988 — se înscrie de la bun început,

ca o mare reușită. În primul rînd printr-o participare masivă a multor lucrări fotografice de mare valoare (participare care a oferit o plăcută, dar și dificilă, misiune juriului compus din Sylviu Comănescu, Napoleon Frandin, Iuliu Albini, Valentin Aburel, Puiu Asmarandei și Gheorghe Lăzăroiu — ultimul este și machetatorul frumosului catalog, sfetnic bun al brașovenilor și totodată organizator). În al doilea rînd, printr-un public generos, atît sub raportul numărului de vizitatori, cît și al capacității de a recepta. Nu în ultimul rînd sub aspect publicitar — și mă refer aici în special la catalogul tipărit în condiții excelente, deși într-o grabă de ultimă oră care n-a mai făcut posibilă corectura și deci eliminarea unor greșeli.

Un succes al fotografiei, care trece dincolo de granițele țării noastre și care a reușit, desigur, să șteargă cearcănele de oboseală care înconjurau, în ziua vernisajului, ochii acelor oameni înimoși care au fost organizatorii și trudiții acestei manifestări artistice, membrii fotoclubului EXDECO — Brașov, animați, în această ocazie, de Titus Minea.

Faptul că salonul a putut fi vizionat și la Sibiu, după expirarea termenului de la Brașov, se poate traduce printr-o neostoită sete a celor de bună credință pentru ciștigarea și formarea unui public credincios artei fotografice, elevat, apt să recepteze actul creator, demn să fie privit și tratat cu respect.

IMAGINEA — ÎNTRE SIMBOL ȘI REALITATE

Arh. Marin Nicolau

Lucrările selecționate la cea de a 19-a Bială a Fotoclubului Mediciilor, alinate cuminti în liniștea sălii, dar angajînd un dialog mut cu fiecare spectator nou sosit, cît cu cele patru montaje diason prezentate mi-au sugerat cuvintele lui Berenson:

„Arta nu ne învață doar să vedem, ci să și fim;

ea ne face ceea ce sintem!”

Imaginile prezentate sînt, este adevărat, ecoul lumii exterioare, dar în aceeași măsură sînt și o mărturie a mediului în care a luat naștere și anume în lumea interioară a autorilor. Sesizăm privindu-le că ei și-au realizat operele cu ajutorul unor amintiri vizuale înmagazinate în aparat, dar de care au dispus ulterior după bunul lor plac, fie că le-au rămas fideli, fie că le-au transformat și le-au combinat potrivit ator intenții.

Astfel simțim cum s-a ivit, în arta fotografică, acea plantă ciudată cu rădăcini care pătrund, mai mult sau mai puțin, în universul vizibil ca o reproducere a lui fiind, în același timp, răsfirate și fixate foarte puternic în ființa a cărei emoție este. Ea se înfățișează privitorului, pînă la un moment dat, ca

o evocare a ceea ce este cunoscut, după care se ivește noul, necunoscutul, prin care ea capătă formă și aparență. Fotografiile expuse în sală ca și diapozitivele color sînt, în aceeași măsură, reprezentare și simbol. Privindu-le simțim cum au luat naștere dintr-o dorință sau un sentiment al artistului. Mai întîi, el a fixat pe peliculă ceea ce a simțit că-l mulțumește, pentru propria lui bucurie, dar apoi și pentru a păstra această sursă de emoție sau de plăcere împiedicînd-o astfel să se spulbere. Fotografia artistică înfățișează, în aparență, un spectacol obișnuit sau cel puțin posibil, știind însă foarte bine, cu cîtă intensitate tîlmăcește, sub acest pretext realității psihice altfel imperceptibile.

Imaginile prezentate de Jimmy Blejdea însoțite de acordurile rapid-sodililor române au darul să emoționeze pînă la lacrimi nu numai prin puritatea peisajelor, prin delicatețea pînă la vibrație transparentă a detaliilor, dar și prin transmisia sentimentului de bun român — locurile și lucrurile sînt pentru noi atît de bine stabilite spațial și temporal încît tresărim la fiecare nouă imagine ca la o regăsire — totul e al nostru, e tot ce avem,

și regăsirea a ceea ce ți-e drag te face să plîngi de emoție. Jimmy te conduce printre ziduri de cetate, îți deschide orizonturi pure, înzăpezite, se oprește cu delicatețe asupra unei flori singuratic, surprinde sculptarea unei porți maramureșene, te reîntoarce brusc în seara excitant luminată a metropolei, surprinde mîngîierea luminii în singurătatea poienilor, în sălbăticia stîncilor, în veselia sărbătorilor. Elementele primare — focul, apa, vibrația aerului, tot ce e pur, neprefăcut, autentic — le simțim în montajul acestca ca fiind ființă din ființa noastră.

O scurtă aprindere a luminii și numele lui Dan Marinescu apare alăturat titlului „Mirifica lumină”. Dan Marinescu neagă uluitor prin montajul său momentul în care, cu un secol și jumătate în urmă, apariția fotografiei, pîrînd că sufocă pictura, determinase apariția impresionismului. El este acum un impresionist care lucrează cu mijloacele caracteristice fotografiei. Cadrele, luate pe frînturi de cristale se prezintă spectatorilor ca o disoluție a materiei propriu-zise, o

(continuare în pag. 27)

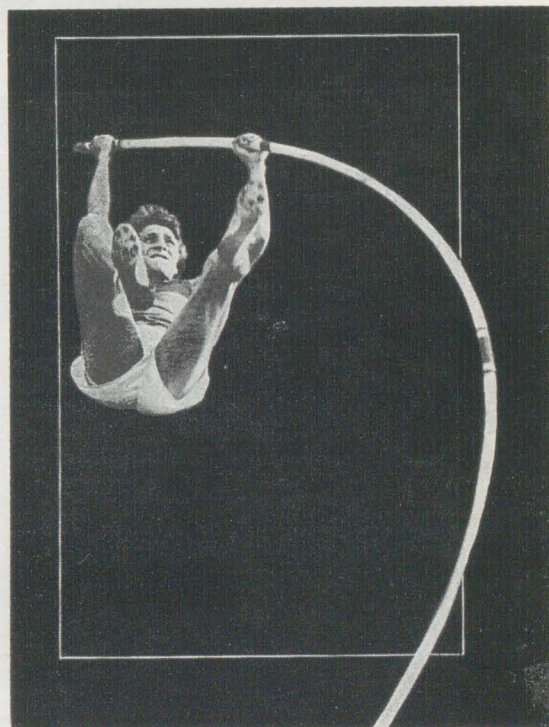

ARCAȘUL — Pavel Tishkovski (U.R.S.S.)

Pavel Tishkovski (U.R.S.S.)
BARCĂ, APĂ ȘI SOARE

Alexander Ostapest (U.R.S.S.)
SĂRITURA CU PRĂJINA

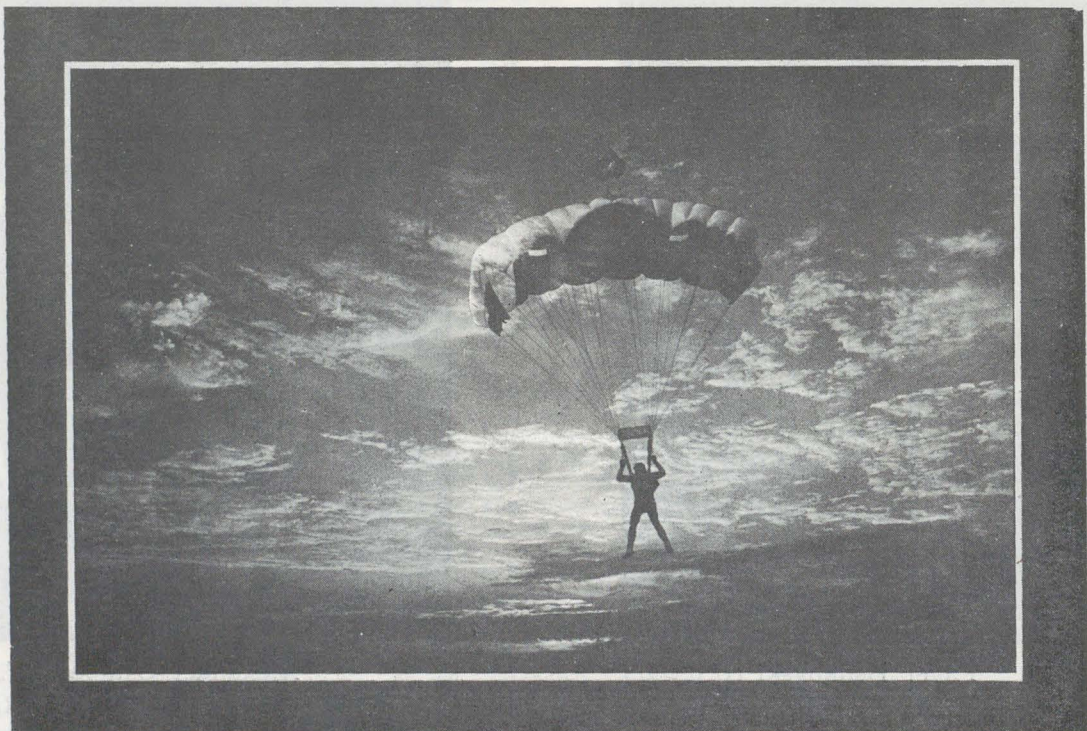

BASCHETBOL
Pavel Kunin (U.R.S.S.)

FANTOMA
Oldrich Danek (Cehoslovakia)

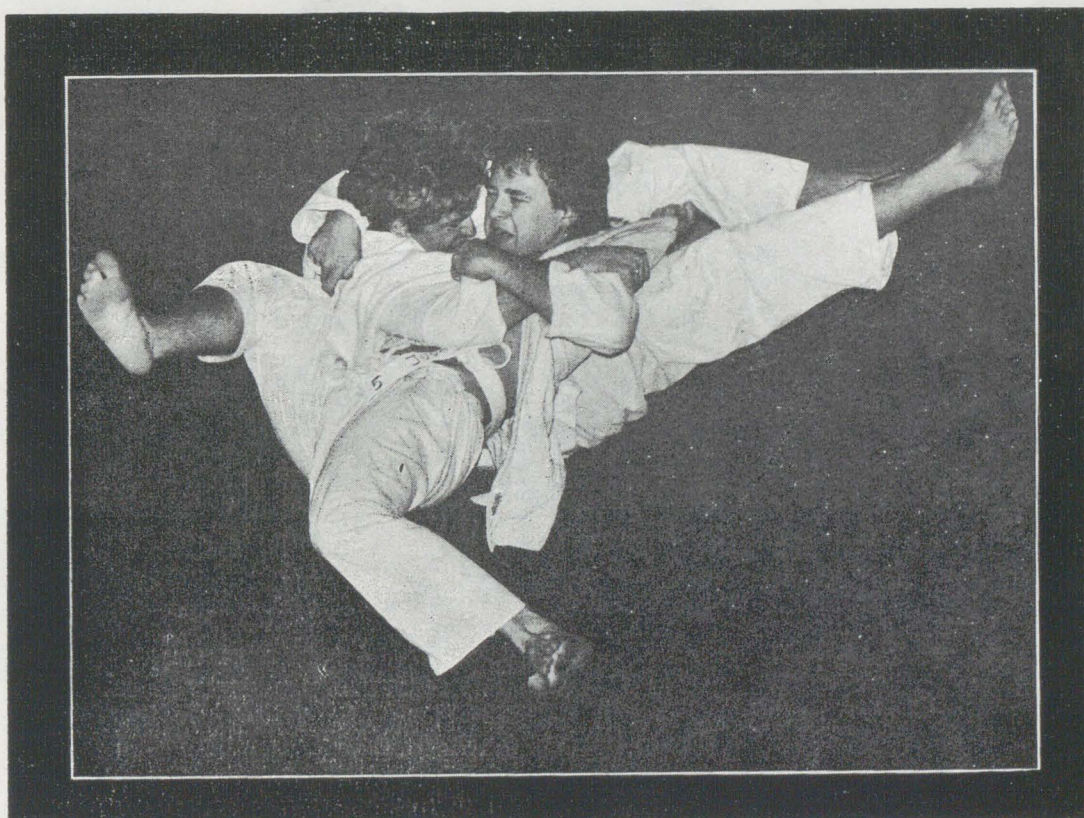

PARAŞUTIST — Roger de Groof (Belgia)

COȘ — Liviu Popa (România)

JUDO — Valter Ancinec (Austria)

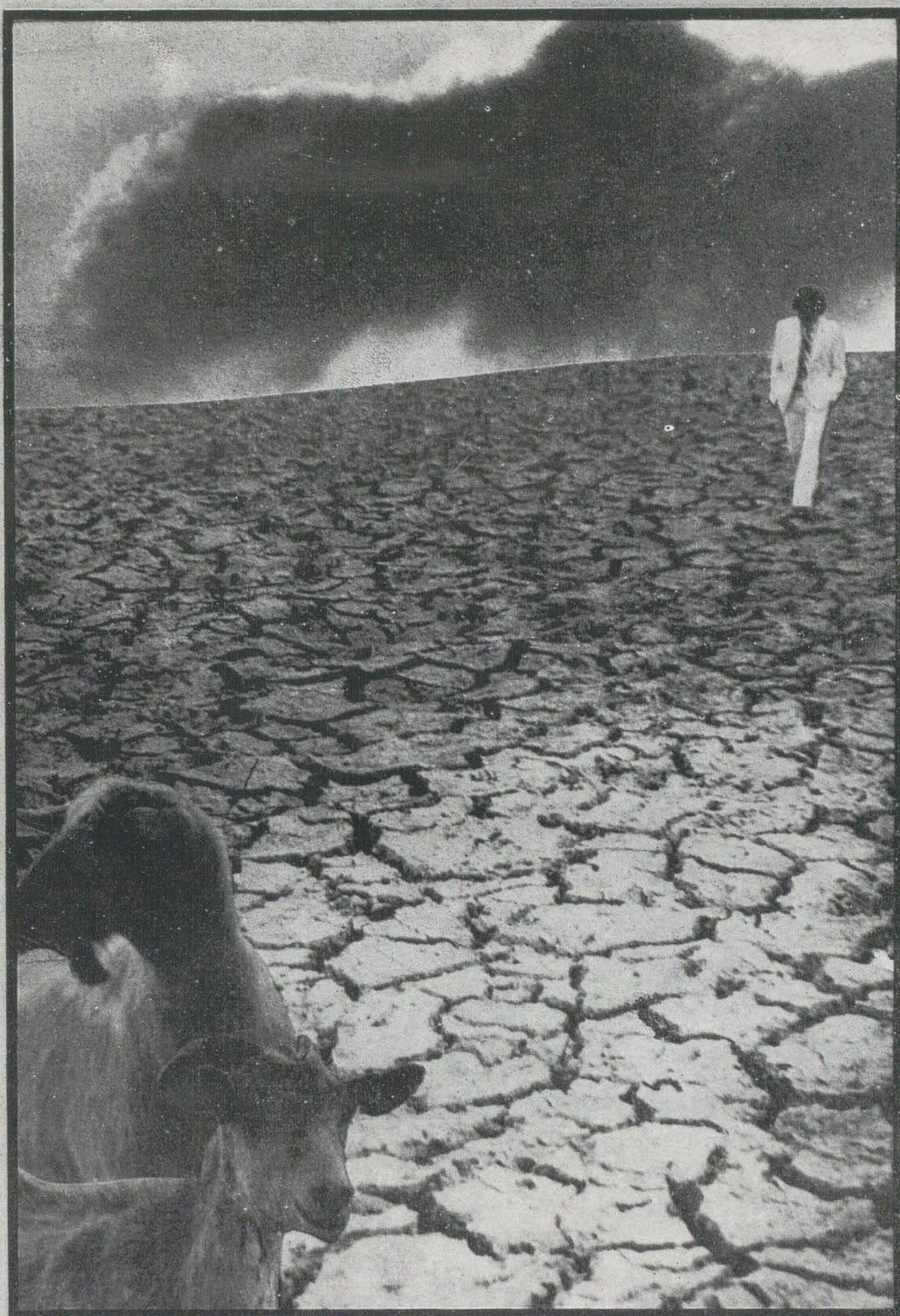
ODIHNĂ — Dan Marinescu

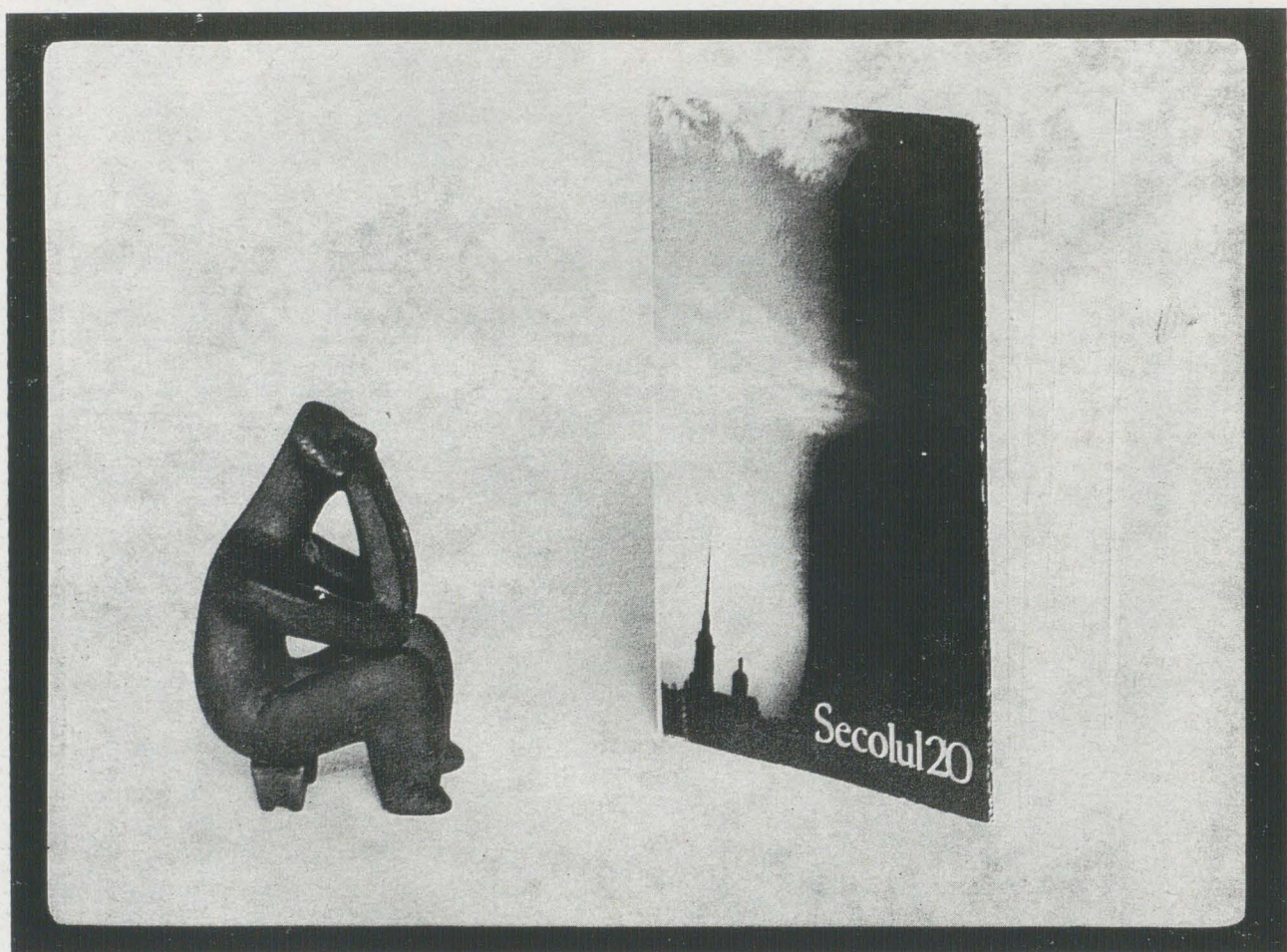
SCĂRI MEDIEVALE — Dan Ștefănescu AFIAP

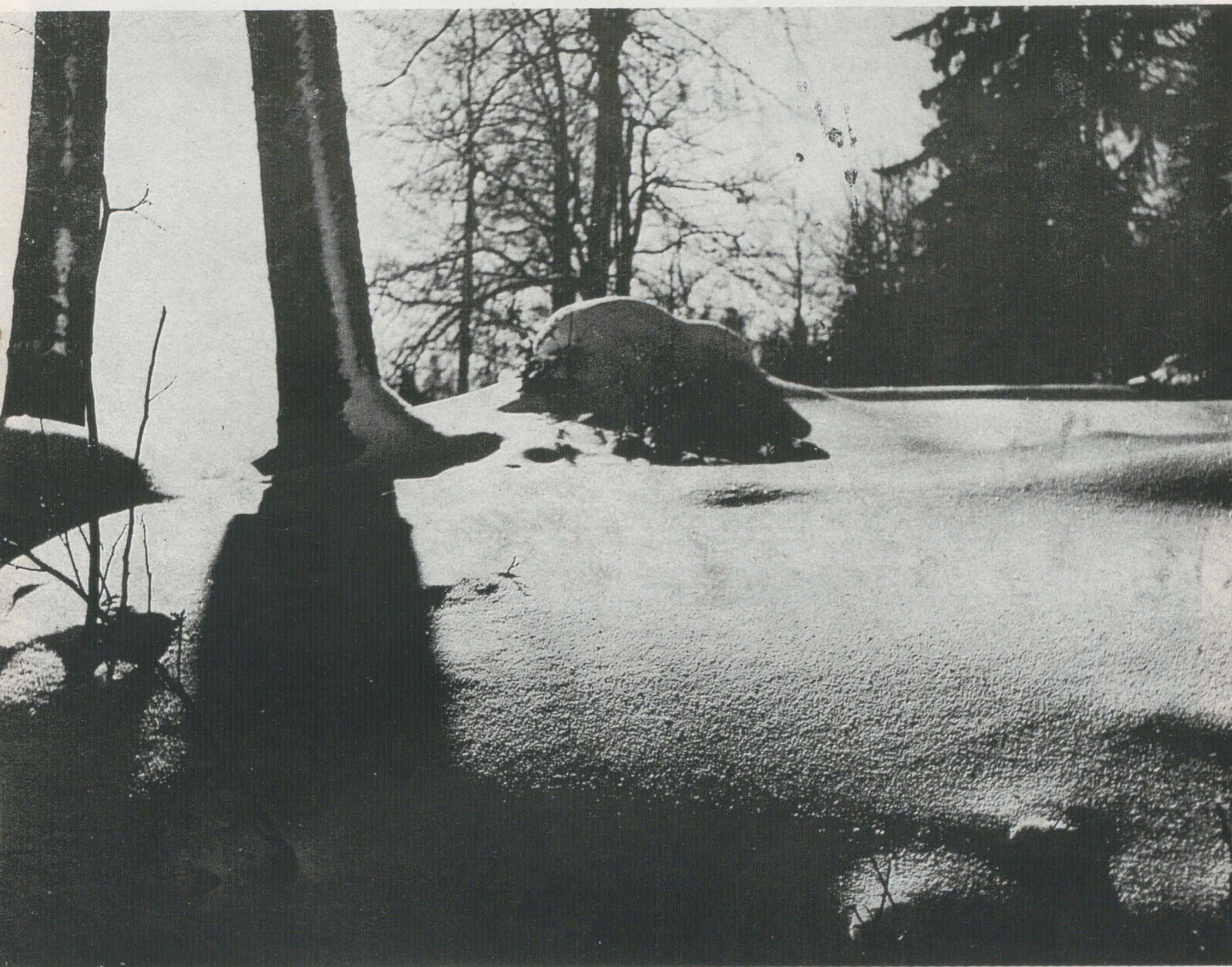
ÎNTOARCEREA FIULUI — Iuliu Ștefănescu

FĂRĂ TITLU — Trestian Găvănescu

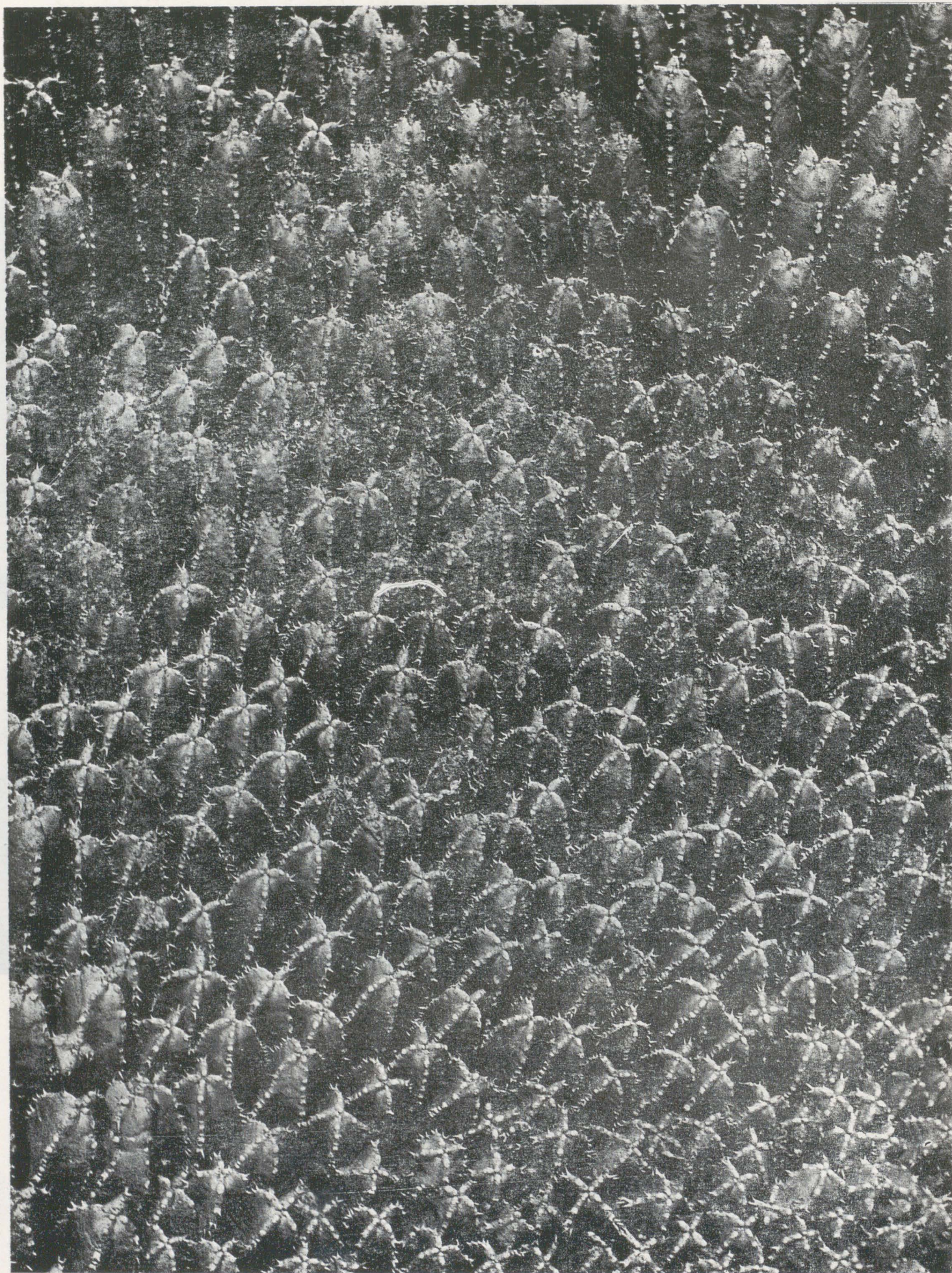

PICIOARELE URIAȘULUI — Napoleon Frandin HON EFIAP

COPIAT DE LA BIBLIOTECĂ — EFIAI

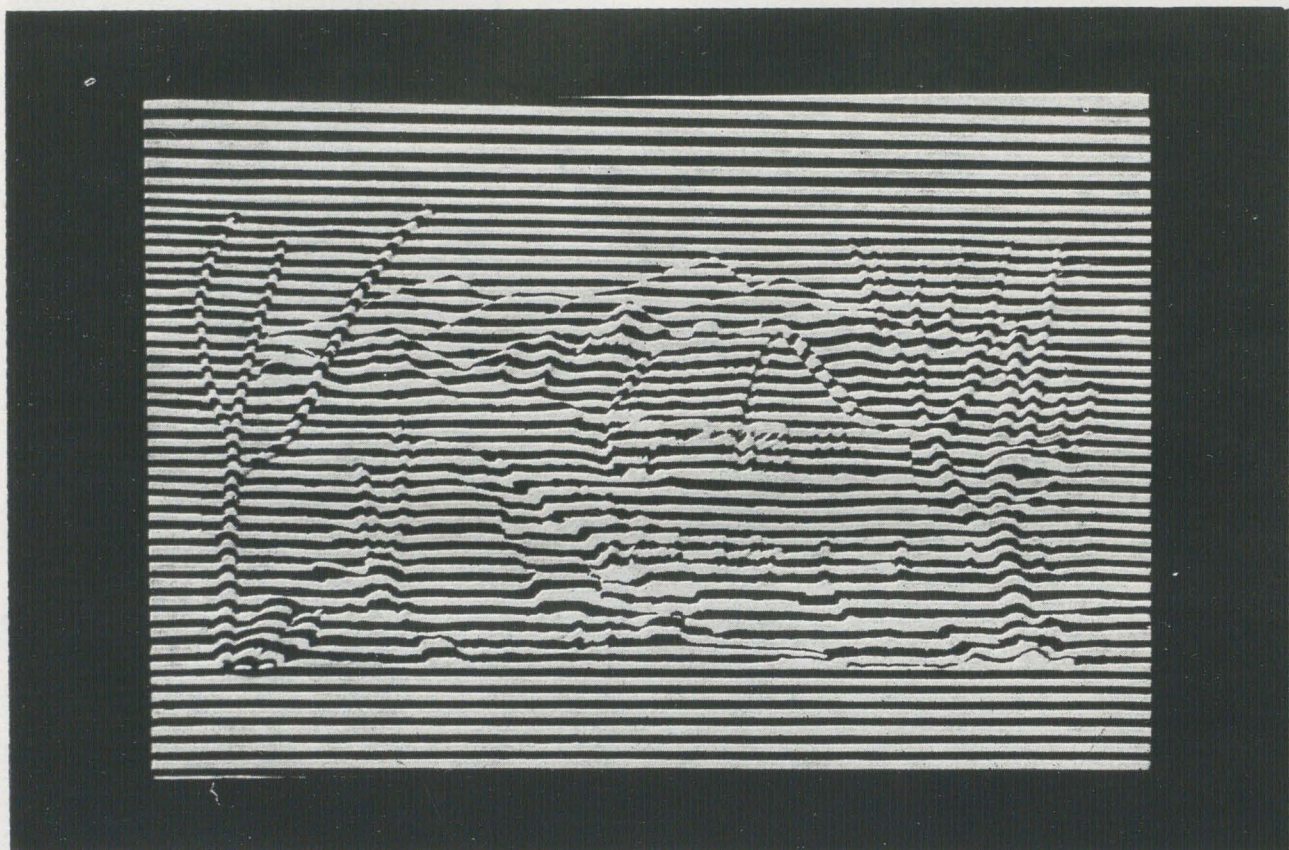
CONSTELAȚIE — Mariana Combiescu

LA JOACĂ — Nicu-Dan Gelep

BASORELIEF PRIN DEVIEREA LINIILOR PARALELE — Aurel Iova

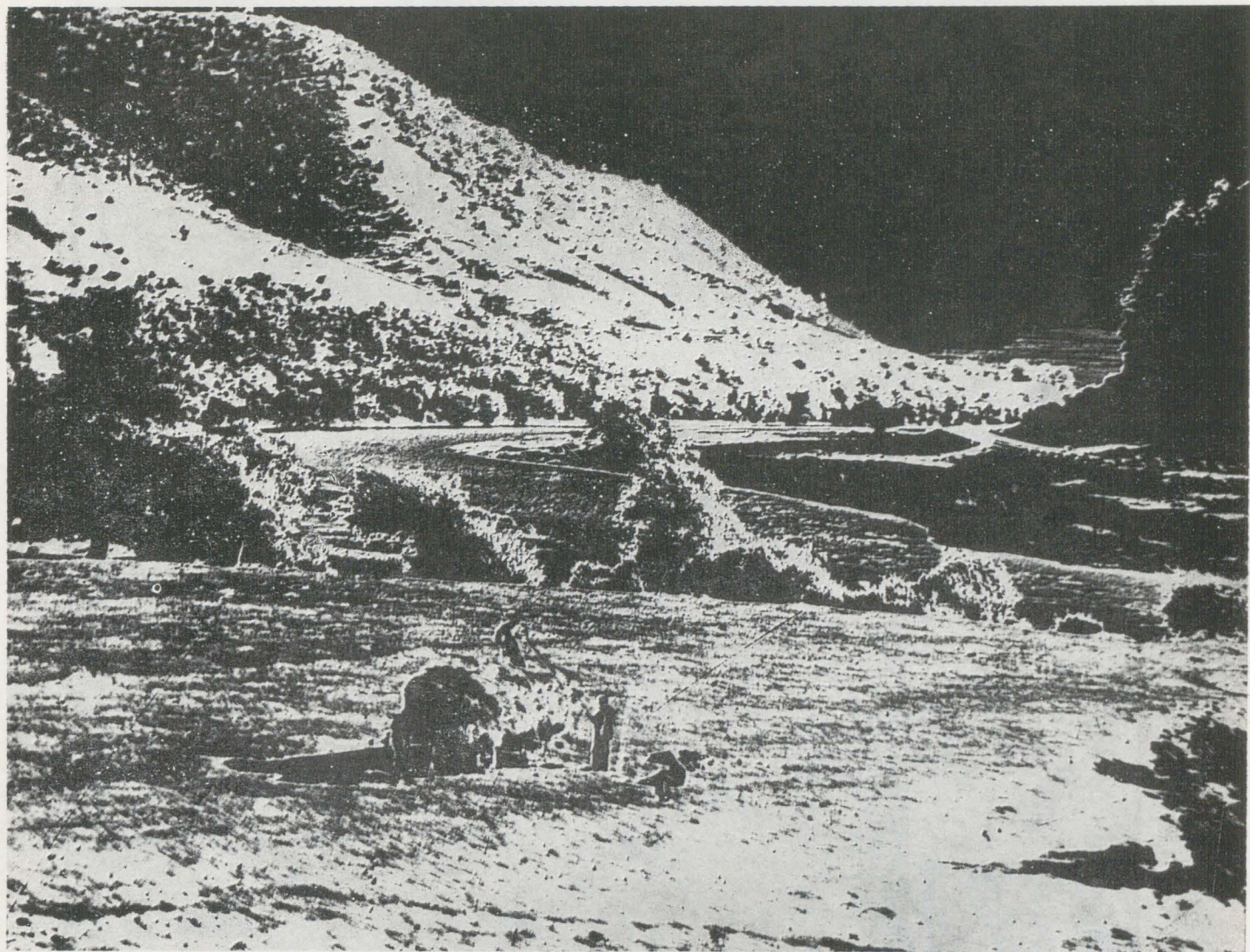
RELICVE — Nicu-Dan Gelep

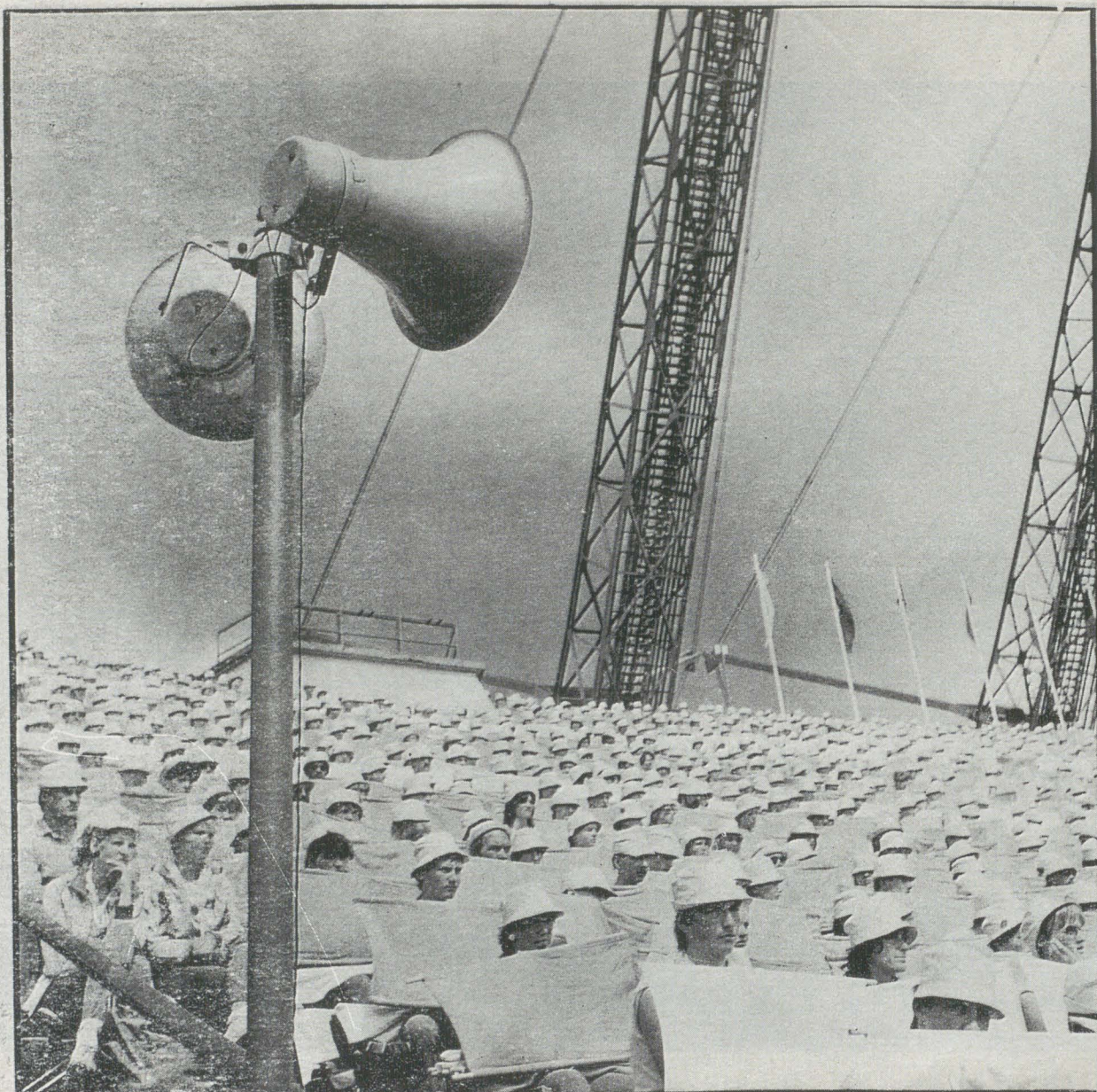
NIȘTE BĂTRÎNE — Nicu-Dan Gelep

PEISAJ — Nicu-Dan Gelep

Jens Rötzh (Premiul 3 la concursul „TINERII FOTOGRAFI
EUROPENI“) — Deutsche Joesing AG.

dezintegrare a stării inițial cristaline, pe care Dan Marinescu o frange în miriade de pete luminoase și le dă ca o frandă luminii vibrante, amintind boarea aceea de culoare și lumină prin care Monet sugera ridicarea din ape a astrului. Sugestia montajului este uluitoare: fotografiind stări precise și ordonate ale materiei, el creează o transformare catifelată și voluptoasă, o frământare senzuală, analizată până la amețeală și care te face să te simți gravitând spre imagini, irezistibil.

O nouă scurtă pauză pentru pregătirea retinei și a spiritului, iar Dan Steriu ne poartă prin locurile dragi lui Esenin, ne ia cu el cu totul. Privind diaporama lui Dan Steriu cu ochii și cu sufletul său,

mi-am amintit cuvintele lui Emile Mâle: „Frumusețea este pretutindeni, dar ea nu se dezvăluie decît iubirii...”

Montajul lui Dan Steriu este marcat de un puternic arierplan psihologic. Înșiruirea de imagini nu este doar o prezentare a artei ruse, asemeni unei oglinzi care ar reflecta rece ceea ce îi apare în față — oglinda nu e chip, nu e ploaie, nu e cupolă — e locul rece al reflectării. Nu! Dan ne-a purtat printre cupole aurite, a mîngiat cu aparatul în mînă piatra monumentelor dăruind ceva din el, și de aceea tot ce ne-a prezentat a fost atît de minunat și sensibil.

Un ultim montaj, semnat de asemenea de Dan Steriu, sub titlul „Fantezie”. O serie de imagini spiraleate purtînd în ele simetria și

calmul acela alarmant al supra-realismului. Dan Steriu provoacă un dialog între proiecția diapozitivelor sale și cei ce o urmăresc din umbra sălii — simți o dublă stare de fericire și teamă. Spirala, deși atemporală și aspațială, e precisă, neliniștește trimițîndu-și spectatorii spre precizia calmă a necunoscutului, trăiești emoția estetică și te simți răvășit de gânduri.

Plecînd duminică îmbogățită spiritual cu atîta chintesență de frumos, simțeam că am asistat la un nou avatar al artei fotografice, în ea începînd să trăiască adevăratul mit, tot așa cum el trăiește în muzica cu care fotografia a dialogat în acea dimineață, ca și în pictură sau literatură, înregistrînd și interpretînd istoria individuală și universală a vieții lăuntrice a omului.

5 MINUTE CU NICU-DAN GELEP

Interviu realizat de
prof. Ioan Fonș

Născut în 1919 la Craiova, artistul fotograf Nicu-Dan Gelep este un nume bine cunoscut, atît în țară cît și în străinătate. Este membru al Asociației artiștilor fotografi din România din anul 1964. A participat an de an la numeroase manifestări expoziționale din țară și din străinătate, obținînd succese de prestigiu. Pe plan intern a primit peste 70 de premii și 17 mențiuni. În succesele ediții ale Festivalului Național „Cîntarea României” a obținut patru premii întîi și un premiu doi la fazele republicane. La saloane internaționale, lucrările semnate Nicu-Dan Gelep au intrat peste 170 acceptări.

În 1971 Federația Internațională de artă fotografică îi acordă titlul de artist FIAP. Din 1988 — Excellence FIAP.

Din palmaresul său menționăm:
1966 — premiul special al juriului la Stuttgart (R.F.G.);

1974 — premiul III la Plovdiv (Bulgaria);

1975 — premiu la Kiel (R.F.G.);

1980 — mențiune de onoare la Santos (Brazilia);

1982 — medalle de aur la Singapore și

— medalie de bronz FIAP la Calcutta (India);

1983 — diplomă specială la Belgrad (Jugoslavia);

1986 — este medaliat la Katowice (Polonia); două premii V la concursul ORWO-Pentacon din R.D.C. etc.

Fire deschisă și comunicativă, Nicu-Dan Gelep este un constant animator al mișcării fotografice din Oltenia, atît prin exemplul perso-

nal, cît și prin ajutorul colegial dat celor mai tineri, fie în cadrul foto-clubului craiovean, fie în deseale sale peregrinări pe meleagurile oltene.

— Să începem cu o întrebare de rutină: „Cum ați devenit fotograf?”

— În anul 1931, elev fiind la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova, am primit cadou un aparat de fotografiat Agfa-Box (6×9 cm), care a făcut casă bună cu entuziasmul și curiozitatea juvenilă.

Primul mentor în ale fotografiei mi-a fost unchiul meu, profesorul de limba română Ilie Gelep, care vară de vară urma cursurile ilustrului istoric Nicolae Iorga de la Vălenii de Munte, unde a făcut numeroase fotografii.

Am început cu dezvoltarea filmelor și apoi cu copierea prin contact, deoarece în aceea perioadă aparatele de mărît erau la noi o adevărată raritate, ele fiind încă apanajul unui număr restrîns de profesioniști.

— Cum au evoluat pretențiile dv. tehnice de-a lungul timpului?

— Într-o etapă imediat următoare am folosit un Voigtlander (6×9 cm) cu burduf și un Agfa-Isolet (6×6 cm), cu care am făcut progrese vizibile din punct de vedere tehnic.

Cînd am început să stăpînesc bine meșteșugul, m-am orientat către formatul „mic”, folosind ani de zile un Exakta-Varex. Am mai lucrat apoi cu Exakta VX-1000, Exa-500 și cu atît de răspînditul Zenit-E. Pentru subiectele mele

obișnuite, optica preferată este un Pentacon 2,8/135 mm, sau bine cunoscutul Flektogon 2,8/35 mm.

Măririle le realizeze pe un Krokus foarte vechi, cred că primul model importat la noi. Lucrez de preferință alb-negru și diapozitiv color, pornind de la ideea că este de preferat o copie monocromă (uneori tonată) care răspunde exigențelor, sau un diapozitiv reușit, unei copii color discutabile.

— Dar pe plan estetic?

— Și aici, ca și în tehnică, se poate învăța din orice, dacă se doarește acest lucru. Din păcate, cărțile cu adevărat valoroase, în acest domeniu, sînt destul de rare.

Cataloagele saloanelor sînt o sursă prețioasă de învățăminte, ca și discuțiile colegiale din fotocluburi. unde gama problemelor puse în discuție poate fi foarte variată.

Să nu pierdem din vedere nici revista „Fotografia” care a publicat cîteva articole valoroase pe această temă și oferă — în limita posibilităților — un material ilustrativ, în general, bine ales.

— Dacă tot veni vorba despre publicația „Fotografia”, să discutăm puțin despre problematica ei și — mai ales despre ce a putea ea cuprinde în viitor.

— Revista este foarte utilă, deoarece ea conține multe lucruri interesante, dar din păcate numerele cu un conținut substanțial alternează cu altele mai puțin bogate în conținut.

Cred că în afara articolelor de înaltă ținută profesională ea ar trebui să acorde o pondere mai mare

unor materiale despre filiale și fotocluburi. Ar fi utilă, publicarea — chiar cu întârziere — a rezultatelor participărilor la saloanele și expozițiile interne și internaționale. Pentru stringerea legăturilor dintre membrii A.A.F. ar fi bine-venită retipărirea listei actualizate cu adresele acestora.

Din cauza apariției cu întârziere a publicației unele articole pe teme de actualitate își pierd impactul inițial.

Nu ar fi rău să se studieze posibilitatea editării unor numere „de autor” consacrate unor artiști fotografi români și străini, a unor numere cu caracter antologic sau cu o tematică judicioasă aleasă. Ce ați zice de un număr consacrat regretatului Mircea Faria ?

Publicația ar avea o mai mare difuzare dacă ar conține pe lângă tematica obișnuită și rubrici destinate unui public larg, tratând probleme de inițiere și, de ce nu, sfaturi pentru începători ?

— Fotoclubul craiovean este bine cunoscut atât în țară cât și în străinătate. Ce ne puteți spune despre activitatea și problematica sa ?

— Înainte de a spune câte ceva despre activitatea noastră, profit de prilej pentru a aduce un omagiu postum celui ce a fost av. Dan-Călinescu Mihai, EFIAP, membru fondator al fotoclubului și președinte al acestuia mai bine de 20 de ani (1963—1984) iar din 1973 — o dată cu înființarea Filialei Oltenia a A.A.F. — și președintele acesteia.

Fotoclubul craiovean reunește iubitori ai fotografiei de cele mai variate vârste și profesii. Dintre cei mai activi membrii ai săi mențio-

nez pe : Boldir Victor, dr. Ștefănescu Iulius, Karbulțchi Roman. Marius Zdrahal. Veteranul fotoclubului este dr. Dobrescu Anton, care la cei 82 de ani ai săi, participă cu regularitate la activitățile noastre.

Săptăminal, în fiecare luni seara, ne întâlnim la biblioteca Teatrului Național din Craiova, pe care conducerea acestei instituții de cultură ne-o pune cu generozitate la dispoziție de ani și ani de zile. Sufletește sint puternic legat de Naționalul craiovean, deoarece de trei generații familia mea a muncit aici.

Discutăm cu pasiune probleme profesionale de fotografie, rezultatele participărilor la concursuri și expoziții, propuneri și invitațiile primite, comunicările A.A.F. și FIAP etc.

Dintre manifestările organizate, menționez bienalele (în anii fără soț) care alternează cu Saloanele portretului (în anii cu soț) și expozițiile de grup sau personale găzduite de diferite orașe din țară. Pînă în prezent am organizat astfel de acțiuni la : Drobeta-Turnu Severin, Odorheiu Secuiesc, Rîmnul Vilcea, Caracal, Slatina etc.

La rîndul său, Craiova a fost gazda expozițiilor personale ale artiștilor fotografi : Mircea Faria, Iosif Marx, Gheorghe Lăzăroiu, Ida Simon, Dan Dinescu, Deac Gheorghe și alții.

Problema spațiilor expoziționale am rezolvat-o cu sprijinul organelor locale competente, care au răspuns cu multă sollicitudine cererilor noastre. A devenit tradiție ca cele mai importante manifestări să fie găzduite de : Muzeul de artă din Craiova (sala Brîncuși), foaierele

Teatrului Național și Universității din Craiova, de cluburile uzinelor 1 Mai, Electroputere și altele.

— Înainte de încheiere, câteva întrebări cu răspunsuri scurte : Cine este criticul dv. cel mai sever ?

— Primul și cel mai sever critic este soția mea, care — lucru surprinzător — a optat ca multe jurii dintre cele mai prestigioase.

— Vi s-a reproșat că abuzați de solarizări...

— Dacă ajută la exprimarea unei idei artistice au utilitatea lor. Știu și eu că orice exces strică...

— Cînd considerați că o fotografie este bună ?

— Cînd spune ceva și o face în mod adecvat. Bunul simț și emoția artistică nu se exclud... Din contră !

— Știu că întotdeauna ați manifestat interes pentru a cunoaște și opiniile altora în probleme de artă fotografică.

— Fiecare poate și trebuie să aibă o opinie, dar consider că aceasta nu trebuie impusă, mai ales în probleme de artă. Dacă este valoroasă, se impune singură și circulă ca o fotografie bună.

P.S. Ne-au parvenit cataloagele de la primul Salon internațional de artă fotografică Fotosport '88 — Brașov și de la cel de al 4-lea Salon internațional de artă fotografică de la Molières-sur-Céze (Franța) unde fotografiile „Echitație 3” a obținut Mențiune FIAP și respectiv „Lecția” a fost onorată cu Medalia centrului cultural. De menționat că ambele saloane au beneficiat de înaltul patronaj al Federației internaționale de artă fotografică.

FĂRĂ TITLU

D. Friedmann — AFIAP

Fără îndoială, o fotografie bine gândită, cu o concepție clară și o compoziție corespunzătoare, nu are nevoie de titlu pentru a fi receptată de public. Aceste considerente au fost luate, probabil, în considerare de către cei cinci fotografi tirgovișteni ce au expus pe simezele galeriilor de artă fotografică din strada Brezoianu, în cursul lunii septembrie, un număr de 88 lucrări.

Ceea ce este un fapt cunoscut, că acest grup are un lider care se numește Ion Mărculescu, nu se evidențiază la această expoziție decît, poate, prin numărul de lucrări expuse : 30. Fiecare demonstrează personalitate, un mod independent de gândire, un stil propriu de comunicare, fapt remarcabil pentru un grup de creație obișnuit, de foarte multă vreme să lucreze im-

preună. Elementul comun este doar absența colajelor și a intervențiilor de laborator.

Dacă fotografiile expuse nu au și nici nu necesită un titlu, ceea ce, repet, este un fapt meritoriu și încă un element comun al acestei expoziții, lipsa acestuia constituie un impediment în încercarea de a prezenta, de a analiza într-o cit de mică măsură, lucrările expuse. Să fie oare, înlăturarea acestui mijloc de identificare o provocare adresată obișnuiților cronicari ai expozițiilor din galeriile Asociației Artiștilor Fotografi ? Întrebarea este retorică, bineînțeles, pentru că nu îi bănuim de aceste intenții.

Cine sînt autorii ? Iată-i :

ION SIMA, care prezintă 28 de fotografii, demonstrînd o gamă largă de preocupări începînd cu

reportajul și terminînd cu portretul și eseul. Elementul comun al acestora și care ne face să-l atribuim autorului ca factor de concepție, de creație, de mod de comunicare este folosirea cu predilecție a efectelor de clar-neclar și a celor de zoom. Remarcabile în colecția lui Ion Sima sînt portretul femeii cu voal și al copilului, foarte expresiv realizat pe fondul unui oraș luminat în noapte, reportajele pe ghețuș, jocul cu taurul, spălătorul (titlurile lipsind ca mijloc de identificare sînt silit să enunț subiectul fotografiei), ce trădează un studiu profund al compoziției și al efectelor de lumină.

ION ZEGHERU, surprinde prin faptul că expune numai patru lucrări (două reportaje și două peisaje) deoarece știu că are multe

fotografii bine realizate și de bună calitate. Consider că cele expuse nu îl reprezintă și nu îl pot caracteriza.

PAUL LEPĂDATU, expune 14 fotografii: portret, peisaj, reportaj sportiv corect paginate și tonate. De remarcat reportajul sportiv cu luptătorii de judo, portretul de bătrîn, portretul de copil realizat într-un unghi foarte original, dinspre tălpi și peisajul de toamnă care, totuși, păcătuiește prin prea mult gri.

ALEXANDRU MARIN, arată, prin cele șase lucrări prezentate, un început de drum promițător cu certe posibilități de progres dacă se va menține în același grup de creație.

CONSTANTIN MAZURU prezintă șase lucrări. De remarcat efectele deosebite de lumină din fotografia în care este prezentată femeia cu

cobilița, frumos echilibrată compozițional prin introducerea unor elemente tipic rurale și lupta de judo.

Și, în sfîrșit, ION MĂRCULESCU, cunoscut atît prin articolele sale de critică fotografică publicate în „Fotografia” cît și prin premiile obținute la pretențioasele saloane de la Reus — Spania, Algarve — Portugalia etc., a cărui preocupare mărturisită este reportajul sportiv și care nu este nici pe departe reportaj sportiv ci o urmărire atentă și sensibilă a elementelor de factură psihică a sportivilor, a factorului profund uman al participantului, reacțiile sale, bucuria, dezamăgirea.

Mărturisindu-și interesul pentru reportajul sportiv, Ion Mărculescu manifestă, cred, o ușoară cochetărie malițioasă cu interlocutorii săi că- rora își confesează această predi-

lecție, urmărind să-i pună în încercătură în fața celorlalte genuri pe care le realizează cu un deosebit simț al esteticului: fotografia realizată pe ploaie a unei fete cu umbrelă și ciine dalmatian, cele trei bătrîne în care domină negrul pe 2/3 din suprafața hîrtiei fotografice și care îmi amintește de unele fotografii realizate în aceeași manieră de către regretatul Mihailopol, fotografia ce ne arată un tînăr rezemat de peretele alb al unei case, la care înegrirea colțurilor nu este, poate, cea mai fericită soluție dar care demonstrează multiplele forme de exprimare artistică în fotografie, caracteristice nu numai lui Ion Mărculescu ci întregului grup.

O expoziție reușită, cu fotografii de calitate ce apar, din păcate, din ce în ce mai rar pe simezele galeriilor asociației.

ESTE FOTOGRAFIA O ARTĂ?

Arh. Gheorghe Ghiaciu

— Este fotografia o artă ?

Iată o întrebare pusă în mod curent atît de fotografi, cît și de alte categorii de artiști plastici, de esteticieni, sau chiar de marele public.

— De regulă putem primi trei răspunsuri :

— Este !

— Nu este !

— Ar putea fi în condițiile în care !...

Avem așadar cristalizate cele trei sentințe, din care primele două ireconciliabile și al treilea echivoc, sentințe care își găsesc permanent avocați pentru o pledoarie „pro domo sua”.

Pledoariile pot fi civilizate sau grosiere, principiale sau neprincipiale, documentate și docte sau axate doar pe suveranul bun plan, calm sau pătimaș, obiective sau subiective, de bună credință sau de rea credință.

Personal, consider că problema este pusă greșit, deoarece atît fotografia cît și pictura, sculptura sau tapiseria, nu constituie altceva, decît niște activități pur profesionale cu amprente vădit artisanale.

Condițiunile necesare, pentru ca produsele acestor activități să se încadreze în parametrii impuși de creația, sau mai bine zis de elevația artistică, derivă din calitatea deosebită, originalitatea, sensibilitatea și mesajul poetic, caracteristici esențiale pentru stimularea factorilor emoționali și estetici.

Să ne explicăm. O fotografie banală, cu pretenții de reportaj „pe viu”, care ne incită să admirăm trei pisicuțe bînd lăpticul din farfurioară, sub privirile pierdute și teatrale ale stăpînei, este non-artă, în aceeași măsură ca și o pictură de gang, cu căprioare sperioase care se adapă la un izvor sub clar de lună, o tapiserie cu sirene și păuni împăiați constituind prim-planuri la un peisaj cu eunuci și

moschei orientale, sau un mulaj oarecare în ipsos, lipsit de expresie, de sentiment, de profesionalism și de înțelegere a dramei volumelor supuse dăltuirii.

Prin contrast, putem afirma că arta proliferază oriunde își poate găsi o întrupare estetică elevată, indiferent dacă produsul se numește pictură, desen, frescă, sculptură, fotografie, tapiserie sau ceramică prelucrată.

În acest domeniu nu pot exista bariere, fapt pe care istoria artelor ni-l dovedește din plin, prin exemple pe cît de variate pe atît de ilustre. Aceste exemple pot fi preluate și din sfere, care nu fac neapărat obiectul așa-ziselor arte tradiționale consacrate. Cine mai poate contesta astăzi, că produse de referință, ca o ceramică de Knosos, o miniatură de Tanagra, o tapiserie coptă, un porțelan de Sèvres, sau mai recent o fotografie reprezentativă de Irving Penn, nu își pot merita din plin calificativul de operă de artă ?

În final, aș dori ca acest mic eseu să constituie o incitare, în special pentru mai tinerii noștri colegi, propunîndu-le să treacă la elaborarea unor compoziții fotografice majore, cu imaginație, fantezie creatoare și un sever simț autocritic.

Le urez să depășească faza imaginilor la întîmplare și obsesivele probleme de rutină tehnică, acestea trebuind desigur bine stăpînite, dar împiedicate să devină scop în sine.

Ne putem lesne închipui, că atunci cînd Arthur Rubinstein interpretează la pian o poloneză de Chopin, nu se mai gîndește la tehnica digitației și nici la calitățile pianului.

Dacă îi vom urma exemplul, reușitele vor veni în mod sigur, constituind astfel premisele unei opere de artă.

DATE BIOGRAFICE ALE FIRMEI „GOSSEN”

Firma „Gossen”, fondată în anul 1919 de către Paul Gossen, a pornit de la un atelier de instrumente de măsură de precizie.

La scurt timp de la această dată, s-a construit o întreprindere, în

scopul fabricării diferitelor tipuri de instrumente de măsură a intensității luminii (exponometre), pornind de la tehnologia de bază pusă la punct în primul atelier și de la volumul mare de lucrări rezultate

din reputația excelentă a calității instrumentelor fabricate pe parcurs.

Urmărind tendințele în tehnologia fotografică, „Gossen” a introdus primul său instrument de măsură a luminii în anul 1933, „OM-

BRUX“. La timpul respectiv, firma **Gossen** a fost una din cele trei companii mondiale care fabricau asemenea aparate și exponometru. „**OMBRUX**“ a fost recunoscut ca un instrument de înaltă performanță din punct de vedere al construcției.

După numai trei ani, firma **Gossen** a introdus în fabricație următorul tip, denumit „**SIXTUS**“. Acest instrument, firesc mai sofisticat, s-a bucurat de mare succes, rămânând în fabricație continuă până în anul 1950.

În anii '50 aceeași firmă a introdus în fabricație cel mai reușit model al său, „**SIXTOMAT**“, devenind sinonimul „exponometrului“ pentru mai multe decade. În perioada fabricației s-au comercializat milioane de exemplare, care și în timpurile noastre se bucură de performanțe și satisfacție deplină.

Până în anul 1960, toate instrumentele „**Gossen**“ de măsură a intensității luminii, au funcționat cu fotocelulă din seleniu. Deoarece aceste celule produc curent electric necesar acționării acului indicator al instrumentului prin variația rezistenței interne sub influența luminii, nu necesită folosirea bateriilor.

O noutate, tehnologică a pus la punct firma „**Gossen**“ în anul 1960, prin introducerea foto-rezistorilor pe bază de **SCd** (sulfură de cadmiu). Componentele pe bază de **SCd**, care au constituit o noutate

la data respectivă, au dus la o creștere mare a sensibilității, determinând domenii largi de strălucire, cu performanțe deosebite. „**LUNASIX**“ a fost primul exponometru de acest tip, devenind cel mai sensibil dispozitiv oferit pe întregul mapamond, numele lui devenind generic pentru mai multe generații de produse.

Următoarea inovație tehnică a fost dioda foto/celula albastră cu siliciu, utilizată în dispozitivul „**PROFISIX**“ și pusă pe piață în anul 1977, în plus la acest element nou, sensibil la lumină, au fost prevăzute zece module de măsură. În prezent, sînt 12 module care sînt compatibile cu exponometru, permițînd măsurarea intensității luminii produsă de fulgerul electronic, a temperaturii culorii, a citirii TTL la aparatele de fotografiat de format mare. În plus, conceptul de măsurare a zeroului utilizat frecvent în măsurătorile științifice, a fost de asemenea utilizat, dînd posibilitatea citirii în limite largi a luminozității și a rapoartelor de contrast.

Următorul progres în seria exponometrelor a fost încorporat în dispozitivul „**LUNA SIX F**“. Acesta a fost primul instrument „**Gossen**“ înzestrat cu posibilitatea măsurării intensității luminii ambiante, cit și a intensității luminii produsă de fulgerul electronic. Progresul tehnic în domeniul aparatelor de măsură și a electronicii avînsind rapid, după introducerea exponometrului

„**LUNA SIX F**“ a condus în anul 1983, la construirea și lansarea noului aparat „**MASTERIX**“. Acest exponometru impresionabil a devenit punctul cel mai înalt al seriei „**Gossen**“, îmbinînd armonios designul de înaltă clasă artistică cu performanțele tehnice deosebite. Primul exponometru „**Gossen**“ cu citire digitală „**Mastersix**“ în afara scalei grafice analoge care permite citirea raportului contrast/lumină, oferă de asemenea citirea directă a intensității, valorile fotometrice și temperatura de culoare (ca un accesoriu).

Ca urmare, firma „**Gossen**“ a introdus ultima invenție exponometru „**MULTISIX**“, considerat ca ultimul exponometru în linia tehnologică lungă și plină de succes a acestor dispozitive.

În prezent, în 1988 „**Gossen**“ a introdus iarăși o invenție: un dispozitiv de măsură a suprafețelor, de înaltă tehnicitate, „**SPOTMASTER**“ care include măsurarea exactă a intensității luminii ambiante și a intensității luminii produse de fulgerul electronic, oferind performanțe deosebite, combinate cu o manipulare ușoară — cinci elemente care efectuează operația și o manevrare cu o singură mină. Cel mai mare avantaj constă în faptul că toate datele măsurate pot fi citite cu o singură privire în vizor.

Traducerea și adaptarea,
Mariana Möckesch

NOUTĂȚI TEHNICE • NOUTĂȚI TEHNICE

KODAK ATACĂ PIAȚA PILELOR ELECTRICE DE ÎNALTĂ PERFORMANȚĂ

Primul produs lansat în acest domeniu a fost bateria cu litiu „**Ultralife**“ de 9 V, construită la Uzina Ultra Technologies, o filială înființată la începutul anului 1984.

Gama produselor noi nu comportă decît pile de cea mai bună calitate, care vor asigura firmei un venit de 2 miliarde de dolari pe an din întreaga piață al cărei venit total anual este de 5 miliarde de dolari.

Pentru realizarea acestui scop, Kodak dispune de mijloace excepționale. Uzina Ultra Technologies are în dotare un laborator care verifică calitățile tuturor materialelor prime care intră în uzină. Există, de asemenea, instalații care permit analizarea precisă a transformărilor chimice care au loc în pilele cu litiu, cu toate că aceste transformări sînt atât de lente încît asigură viața bateriilor pe o perioadă mai mare de 10 ani. Măsurătorile sînt atât de precise încît pot sesiza puteri în domeniul milionilor de watt.

Bateriile **Ultralife** utilizează cuplul litiu-dioxid de mangan. Litiul este depus la anod, iar dioxidul de

mangan cu cărbune formează catodul. Electrozii sînt izolați și introduși într-o baie electrolitică care permite migrarea ionilor de litiu spre catod.

Pilele cu litiu au fost puțin folosite pînă acum din cauza prețului lor ridicat impus de greutatea tehnologică de prelucrare a litiului.

Pilele **Ultralife** de 9 V pot fi stocate pînă la 10 ani cu o pierdere de capacitate mai mică de 2%, pe an. Contactele inoxidabile placcate cu aur, asigură contactul perfect pe întreaga durată de viață.

Pilele de 9 V sînt formate de fapt din 3 pile de 3 V fiecare, izolate în celule separate de polipropilenă, sudate între ele printr-un procedeu special, prin ultrasunete.

Gama de pile **X-tralife**, destinată pieței europene, conține tipurile uzuale **R20**, **R14**, **R6**, **RO3**, **9V** și **4,5 V**, destinate echipamentelor cu mare consum de curent.

Pentru domeniul fotografic se comercializează pile speciale **R6** și **RO3**, precum și o serie de pile de tip buton de **1,35 V** cu mercur și de **1,5** cu argint și de **3** și **6 V** de tip alcalin.

UN APARAT CARE SE FOLOSEȘTE O SINGURĂ DATĂ

Lansat în Statele Unite, de firma Kodak, aparatul Kodak **Fling** este construit „în jurul“ unui cartuș de film **110** (de format **13 x 17 mm**) de tip **Kodacolor Gold 200** cu 24 de imagini.

După fotografierea celor 24 de imagini, aparatul este predat unui laborator oarecare, care îl sparge pentru a scoate și prelucra filmul.

Aparatul are un obiectiv **8/25 mm** și un obturator care asigură **1/120 s**, în acest fel asigurîndu-se expuneri corecte pe timp însoțit sau ușor înnoțat.

ÎNREGISTRAREA IMAGINILOR NUMERICE

Filiala „**Light Vahe Technology**“ a firmei Kodak, a realizat două instalații de înregistrare a imaginilor numerice, **LVT-1620** și **LVT-1012**.

Aceste aparate permit obținerea de imagini color pe film sau pe hirtie fotografică, imagini ce pot fi folosite ca un al doilea original al imaginii de bază, în executarea unor imprimări ulterioare.

Lumina generată de becuri cu halogen în cele trei culori fundamentale este modulată cu ajutorul unor filtre optoelectronice. Acestea sînt de fapt cristale ceramice PLZT (conțin plumb, lantan, zirconiu și titan) cu o transparență foarte ridicată și cu proprietăți opto-electronice bune. Aceste filtre sînt așezate între 2 filtre de polarizare cu ajutorul cărora se realizează modularea fiecărei componente cromogene. Filtrele de polarizare se rotesc în funcție de tensiunea aplicată cristalului PLZT.

Această tensiune este dependentă de curentul modulată de semnalul video care trebuie reproduș și odată cu modificarea ei are loc o schimbare a indicelui de refracție a cristalului și o rotire corespunzătoare a axei filtrului de polarizare, realizîndu-se astfel o modulare corespunzătoare a componentei cromogene respective.

Cele trei fascicule de lumină sînt dirijate cu ajutorul unor oglinzi dichroice spre filmul care trebuie imprimat și pe care îl impresionează prin baleiaj.

Sistemul asigură o definiție foarte bună și este cu mult mai ieftin decît un dispozitiv ce folosește, de exemplu, laserul. Pot fi obținute copii pe film și pe hirtie de pînă la 40 x 50 cm.

Lămpile cu halogen au fost îmbunătățite măsurîndu-li-se durata de viață de la 100 la 2000 de ore. În prezent, mașinile sînt produse în serie mică, pentru testarea pieței, urmînd a fi produse în serie într-un viitor apropiat.

FOTOGRAFIEREA COMETEI HALLEY

După un voiaj de 16 ani, cometa Halley a traversat din nou sistemul solar.

Astronomii din întreaga lume au fost mobilizați în vederea acestei noi întîlniri, coordonați de Jet Propulsion Laboratory din Statele Unite și de Universitatea Erlangen din Nürnberg, R.F.G. Au fost folosiți pentru studiul cometei cinci sateliți care s-au apropiat mai mult sau mai puțin de cometă. La 6 martie sonda sovietică Vega-1 a trecut la 10 000 de kilometri de nucleul cometei. După două zile, două sonde japoneze s-au găsit, una la 20 000, cealaltă la 1 000 000 de kilometri de astru. La 9 martie, Vega-2 a trecut la o distanță între 3 000 și 10 000 de kilometri de cometă, iar la 13 martie, sonda franceză Giotto a trecut la numai 500 de kilometri de nucleul cometei și a fost dezintegrată.

Observațiile fotografice asupra cometei au fost înregistrate atît pe pelicule uzuale cît și pe filme speciale create.

Amatorii au folosit filme color cu sensibilități de la 200 la 1000 ISO, cum ar fi Kodak Ektachrome

200 și 400 sau Kodacolor VR400 și VR1000, precum și filme alb-negru, cum sînt: Kodak Technical-Pan 2415 (de înaltă rezoluție), Kodak 103 a-F (cu sensibilitate între 450 și 680 nm), 103 a-E (sensibilitate în roșu între 550 și 650 nm), 103 a-G (sensibilitate între 450 și 580 nm) și 103 a-O (sensibil în domeniul albatru și ultraviolet între 250 și 500 nm).

Filmele au fost deseori supersensibilizate, obținîndu-se sensibilități pînă la 3 200 ISO (pentru Technical Pan și VR400).

Profesioniștii au folosit în majoritate, emulsii speciale, aplicate pe plăci fotografice, pentru asigurarea unei planeități perfecte. Au fost folosite emulsii de tipul 098-02 cu sensibilitate extinsă în roșu (între 640—680 nm) sau tipul 061-04, panchromatică, corectată pentru compensarea legii reciprocității. Cu ajutorul acestor emulsii au putut fi obținute informații imposibil de obținut prin observația directă.

Dineș Ioan

Tradus și adaptat

ECOURI • EOURI ARTA FOTOGRAFICĂ

(Extras din Contemporanul, nr. 26 (2 171) din 24 iunie 1988)

Trei artiști fotografi — inginerul Viorel Simionescu (București), Nicu Dan Gelep (Craiova) și inginerul Gheorghe Rizeanu (București) au primit cea mai înaltă distincție acordată pentru anul 1988 de către Federația Internațională de Artă Fotografică: titlul de „EXCELLENCE”. Acest titlu se acordă artiștilor fotografi care au cel puțin 50 de acceptări și premii în saloane internaționale sub patronaj FIAP. Pentru colecția istorică a FIAP — care reunește cele mai bune fotografii de autor din întreaga lume, Comitetul director al Asociației Internaționale de Artă Fotografică a selecționat două fotografii din România: una realizată de Nicu Dan Gelep (Melancolie) și alta realizată de Viorel Simionescu (Asfaltatorii).

FAȚĂ-N FAȚĂ CU LUMEA

Ion Zubașcu

(Extras din Flacăra, nr. 28 (1725) din 15 iulie 1988)

Poate tocmai excesiva popularitate și accesibilitate la toate categoriile de public fac ca fotografia, chiar cea artistică, să fie destul de neglijată de critica de specialitate, fapt evident și din realitatea că ea nu și-a clasicizat încă un statut artistic inatacabil între celelalte arte, rezistent la competiția cu plastica și filmul, nici nu și-a cucerit în presa de mare tiraj rubricile

curente de comentarii pe care și le-au permanentizat celelalte arte. Plasată în categoria activităților ilustrative sau de vacanță, fotografia e subiacentă unei mentalități care o situează cam în același raport cu artele vizuale în care se află romanul de divertisment față de literatura socotită „serioasă”: toată lumea are nevoie de ea mai puțin critica de specialitate. Recenta expoziție „Față-n față cu lumea”, de la Galeria artiștilor fotografi, reunind lucrările a doi excelenți imagicieni ai peliculei foto, vine să confirme cele afirmate mai sus.

Posezor al unei tehnici fotografice competitive la cel mai înalt A.A.F. „Banat” din Timișoara, propune o serie de apusuri de soare color, în deltă sau pe munți, în care clarobscurul înserării devine artă poetică în sine prin știința serializării imaginii și a poetizării ei într-o scenografie a norilor asemănătoare cu aceea a spectacolelor moderne de rock. Expoziția pare însă mai puțin unitară din punct de vedere al tematicii. Lîngă compoziții romantice („Sărutul soarelui”), sau urbanistice („Tulcea anului 2000”), fiind prezente multe alte teme și tendințe care dau seama de posibilitățile sale tehnice dar nu și de sensul în care a optat să se îndrepte autorul ca artist fotograf.

Spectacolul de fotografii alb-negru ale lui Ozolin Dușa de la filiala A.A.F. „Moldova” din Botoșani debutează cu cinci schițe pregătitoare, detalii proaspete ale realității imediate oferind acea frustrare a minimalului surprins în ipostaza sa optimă. Inconfundabil, însă, este Ozolin Dușa în cele 17 compoziții ale sale care crează atmosfera unei lumi autonome din cîteva elemente recurente, greu de uitat.

Fotografiile lui Ozolin Dușa au totdeauna un scenariu, o idee poetică la bază și chiar un imperativ moral care le organizează dinăuntru. Scenariul conștiinței estetice a artistului vine cu predilecție înaintea declanșării aparatului și intervine în reorganizarea realului care niciodată nu pare a fi pregătit pentru memoria peliculei. De aceea a regizat anume pentru a „fi pozat”, numai că pe măsură ce această aranjare „ca la fotograf” se declanșează, martorul își descoperă vocația propriei teatralități intrînd în febrilitatea înscenării și pîrînd să uite mobilul său inițial. Ozolin Dușa vrea să domine întotdeauna lumea pe care o fotografiază, el nu poate accepta ideea de a fi exclus ca subpersonaj din obiectivitatea absolută a secvenței surprinse și pentru că această secvență este totuși pasageră, o fixează o clipă într-o imagine-metaforă îndelung remanentă care se substituie în cele din urmă realului obiectiv certificînd adevărul lui Boges conform căruia în substanța memoriei atît realul cît și imaginarul au aceeași consistență.

Nicolae-Paul Mihail

(Extras din „Săptămîna culturală a Capitalei”, nr. 35 (924) din 2 septembrie 1988)

Despre arta fotografică n-am discutat mai nimic în acest colțisor, poate și dintr-o prejudecată pe care multă lume o are: aceea că operele create cu mijloace mecanice ar implica, mai puțin decît celelalte, talentul și măiestria creatorului. Există un procent de adevăr, dar și unul de eroare, în această afirmație, dar, noile procedee pe care arta modernă le experimentează (și ne gîndim în primul rînd la computere) fac ca modestul aparat fotografic să pară ca un fel de strămoș antediluvian al capodoperelor cibernetice. În

orice caz, nu se poate nega faptul că fotografia este o artă atunci cînd în vizorul aparatului se află un adevărat artist.

Gîndurile de mai sus ne-au fost ocazionate de creațiile fotografice ale unui cunoscut și talentat explorator al acestui sector marginal al frumosului, Eliot Porter.

După o definiție a lui Zola, o operă de artă este un detaliu al naturii văzut prin intermediul unui temperament, iar Paul Klee, referindu-se la scopul artei, spunea că el ar fi acela de a face vizibil ceea ce e invizibil. Formulări discutabile, căci nu există oameni fără temperament, deci orice detaliu ar fi artă, iar pe de altă parte nu tot ceea ce e „invizibil” este și generator de artă; ne gîndim, de exemplu, la intuițiile științifice.

Se pune întrebarea dacă succesul unei imagini anumite se datorează calităților inerente ale subiectului fotografiat sau talentului artistic al fotografului? Deci, ce e mai important: topografia unei opere sau unghiul ales de artist? Nu credem că se poate ajunge la o concluzie separînd elemente care, în fond acționează sinergic, potențîndu-se reciproc. Este la mîntea cocoșului faptul că subiectul a fost ales dintre multe alte asemănătoare, că fiind cel mai corespunzător intențiilor artistului (deci ținîndu-se seama de calitățile lui intrinseci), iar unghiul de vedere din care subiectul e înfățișat are menirea de a pune în valoare atît farmecul esențial al modelului cît și capacitatea autorului de a valorifica în mod superior datele realității.

PRETEXTE • TENSIUNI PLASTICE

Nicolae-Paul Mihail

(Extras din „Săptămîna culturală a Capitalei”, rubrica „Plastică”, nr. 36 (925) din 9 septembrie 1988)

Iată o altă întrebare: care să fie elementele plastice pe care fotograful — dar și pictorul însuși — le-ar putea controla într-o mai mare măsură, în așa fel încît să-și poată exprima mai complet stilul său personal, originalitatea, starea sa de spirit din momentul elaborării operei? Motivele plastice oferite de natură: munți, rîuri, copaci etc., nu pot fi schimbate de la locul lor după capriciile artistului, după cum e foarte puțin probabil — scrie W. J. Nae — ca între fotograf și peisaj să se poată isca „o comunicare în ambele sensuri, capabilă să producă o anumită tensiune psihologică”.

Aici s-ar putea stabili, totuși, unele nuanțe. De exemplu, dacă în fotografie locul fiecăruia din deta-

lii este dat, și nici nu poate fi schimbat, în pictură nimic nu-și poate opri pe artist să introducă, într-un anumit peisaj, un copac sau o casă luate din altă parte, sau, pur și simplu, imaginare. René Huvghé ne dă un exemplu covîșitor, punînd alături un colț de faleză pictat de Courbet, cu același colț în viziunea lui Braque. Parecî ar fi imagini din lumi diferite, și nu ne putem abține să nu remarcăm eleganța și misterul din pinza lui Courbet, alături de stîngăcia și lipsa de transcendență a picturii corespunzătoare semnate de Braque.

Cît privește „o comunicare psihologică în ambele sensuri”, adică de la pictor la natură și invers, acest lucru este absurd în prima parte a formulării și firesc în cea de-a doua. Natura neavînd capacitatea de a recepta emoții și sentimente, comunicarea în acest sens este imposibilă; pe de altă parte, un peisaj poate prin farmecul lui natural să-l

pună pe artist în stare de vibrație, deci să-i genereze sentimente care se vor transmite, fatalmente, într-o formă sau alta, imaginii de pe pînză. În acest ultim sens, și artistul-fotograf poate fi sensibilizat de subiectul ales. Așa se face că fotografia unui aceluiași colț de lume, făcută de mai mulți autori, poate comunica impresii și emoții diferite, de la autor la autor. Credem că, în acest domeniu operează cu multă eficacitate capacitatea de selecție a operatorului. El sesizează că un anumit sector din natură este apt a transmite o anumită emoție și organizează în așa fel luminile, culorile și unghiul imaginii prinse pe peliculă pentru a obține efectul optim. În cazul fotografului, intenția principală nu mai este aceea de a immortaliza o zonă a realității, ci de a surprinde însuși actul de contemplare și atmosfera, starea de spirit ce se naște prin dozarea neașteptată a efectelor optice.

PRETEXTE • MISTERUL PEISAJULUI

Nicolae-Paul Mihail

(Extras din „Săptămîna culturală a Capitalei”, nr. 37 (926) din 16 septembrie 1988)

Pentru fotograful american Eliot Porter, punctul comun între natură și obiectul de artă este faptul că misterul lor nu poate fi niciodată pe deplin lămurit: ambele te fascinează prin simpla lor prezență mai înainte de a fi înțelese.

Frumos spus, dar să vedem ce cîștigăm prin această alăturare. Cîștigăm încă o ambiguitate, pe lîngă celelalte pe care dialectica modernă ni le pune la dispoziție. Dacă natura este realmente un cîmp de mister (în sens blagian), pentru cunoaștere, nu este mai puțin adevărat că misterul ei se deosebește fundamental de cel al artei, fiind eminamente filosofic și avînd o eficacitate restrînsă în domeniu:

creației artistice. Aceasta din urmă lărgescă cîmpul experiențelor noastre oferindu-ne spre explorare calea misterului estetic, și el asimptotic, ca și primul. Atunci cînd natura se prezintă ca subiect plastic, ea nu vehiculează, de obicei, nici un mister, exprimîndu-se integral prin propria ei prezență. Adică nu vrea să spună mai mult decît este. În cazul cînd i se oferă un rol de metaforă sau de simbol, el este adăugat și ține în întregime de intenționalitatea artistului. În calitate de creație artistică, pictură sau fotografie, natura poate fi, în cel mai rău caz, o copie a realității, și atunci ne interesează mai mult prin valoarea ei de document. În cel mai bun caz, poate fi o echivalență lirico-emoțională a unor trăiri pe care autorul vrea să le comunice, deci o sondă în misterul abisal, sau o alegorie care se adresează în egală măsură sensibilității

și intelectului, urmărind să lărgescă pe cît posibil sfera cunoașterii artistice.

Natura ne este prezentată ca un „continuum estetic”, lucru ce poate fi considerat adevărat numai dacă presupunem și participarea continuă a ochiului omenesc. Privită în sine, natura este indiferentă: valorile estetice nu se explică decît ca o preocupare striot umană. Dacă, spre exemplu, pictăm un peisaj imaginar din era paleozoică și ne simțim emoționați, nu echivalentul real este cel ce ne tensionează, ci invenția artistică.

Pentru a avea succes, crede Eliot Porter, o fotografie trebuie să facă plăcere și să convingă deopotrivă. Ea nu trebuie să creeze privitorului nici o îndoială asupra validității subiectului ei, fie că acesta e real sau imaginar. O concepție sănătoasă care, cu mici derogări, ar putea fi acceptată și de către artistul plastic.

Deschisă la sala „Victoria”, prin grija Muzeului de artă și a Muzeului politehnic, expoziția de fotografii și aparatură fotografică din secolele XIX—XX, oferă publicului ieșean realizări de autori, în majoritate membri ai Asociației Artiștilor Fotografi, filiala Transilvania.

grafie expusă. Artista Simon Ida este prezentă în expoziție cu o suită de fotografii, în majoritate color, care prezintă femeia în diferite ipostaze. Efectul de flou al imaginilor conferă acestora un farmec aparte. Am găsit în această expoziție fotografii care te îndeamnă la visare („Solitudine“ — autor Simon Ida), care militează pentru civilizație și în afara cadrului citadin („Pro natura“ — autor Iosef Marx), care prin ceea ce reprezintă, degajă o notă de umor („Invidie“ — autor Gheorghe Deac, „Ultimul spectator“ — autor Harașas Zoltan), dar și fotografii banale, lipsite de conținut, fără mesaj, care puteau foarte bine lipsi de ne simze.

Ce încerc scriind aceste rânduri — și m-aș bucura să știu că am reușit —, să-i determin pe cititorii ziarului „Flacăra Iașului” să viziteze expoziția de la Sala „Victoria”, cu gândul că vor răsplăti astfel eforturile organizatorilor de a ne aduce mesajul slujitorilor celei mai tinere dintre arte — arta fotografică.

FIAP • FIAP • FIAP • FIAP • FIAP • FIAP

33

M/CP/CS DAT : 20.09.1988
T : + Nature in all sections FEE : 5. \$ US/Section
AD : The photographic Society
of Hong Kong CAT : '' ''
c/o Mr. Johnson WOO
G.P.O. Box 3815
HONG KONG

Salone sub patronaj FIAP — Lista 70

88/87
"2° Festival International Diacolor di Frosinone"
AV : DAT : 26.10.1988
AD : Associazione Fotografica Frosinone FEE : 7 dollari S.U.A.
Via Aldo Moro 68
1-03100 FROSINONE/
Italia

88/88
"Athesis '88"
CS : DAT : 26.09.1988
AD : C.F.C. Athesis FEE : FEE : 10 \$ U.S.
I-35040 BOARA PISANT
PD/Italia CAT : ''

88/89
"Festival International de la Communication Touristique"
AV : DAT : 20.08.1988
AD : Festival International de Tarbes FEE : 80 FF for 1 serie
2 Place Ferré 100 FF for more
65000-TARBES/
France

Salone sub patronaj FIAP — Lista 71

89/01
"x EUROPA '89 * IX. Bienal Fotografia"
M : DAT : 31.03.1989
AD : Biennals EUROPA FEE : — — —
P.O. Box 1117
E — 43280 REUS —
Catalunya/Spain

89/02
"3. Berliner Internationale Fotoausstellung (Bifota) 1989"
M/CP/CS DAT : 30.09.1988
AD : Gesellschaft für Fotografie im Kulturbund DDR FEE : — — —
Ausstellungszentrum am Fernsehturm Berlin D.D.R.

89/03
"3. Int. Fotoausstellung um den Steirischen Panther 1989"
M/CP/CS DAT : 20.12.1988
AD : Fotoclub DYNÄMIC Graz FEE : 12DM. Foto
Schlesztattgasse 40/1 10DM. Dia
A — GRAZ/Austria

89/04
"Maitland Salon of Photography"
M/CP/CS DATA 09.01.1989
T : Nature in all section FEE : — — —
AD : Maitland Salon Committee CAT : xxx
c/o Mrs Joy KELLY
BOX 144
2320 MAITLAND —
N. S. W. Australia/
Australia

89/05
"40° Salao Internacional de Arte Fotografica de Sao Paulo"
M/CP DAT : 01.02.1989
AD : Foto Cine Clube
Bandeirante FEE : 5 \$ U.S.
Rue José Getúlio, 442 CAT : ?
P.O. Box 8861
01509 SAO PAULO/
Brazilia

89/06
"9 ena. Biennal de Fotografia"
M/CP DAT : 30.04.1989
T : Nature FEE : 5 \$ U.S.
AD : Cercle de les Arts i de les Letres-Fed. Andorrana de Fotografia CAT : xxx
P.O. Box 1157
ANDORA/Principatul
Andorra — Europa

89/15
"Festicolor '89"
CP/CS DAT : 25.01.1989
T : + Nature in slides FEE : 5 \$ U.S.
AD : Apia-Gevaert Photoclub CAT : '' ''
Sente Straat 27
B-2510 MORTSEL/Belgia

89/16
"Reflet Mondial de la Photographie"
M/CP DAT : 23.10.1989
AD : Artex Mouscron FEE : 6 \$ U.S.
c/o Mr. STEVIGNY Louis CAT : '' ''
4 rue de Dismude
B-7700 MOUSCRON/Belgia

89/17
"5. Internationaler Fotosalon Burghausen 1989"
M/CP DAT : 21.01.1989
T : Contemp. Music and Dance (Jazz, Folk, Pop, Rock) EFE : 8 dollari S.U.A. individual
AD : Fotogruppe VHS 15 dollari S.U.A. Clu
Burghausen
c/o Mr. Helmut ENGLMANN CAT : '' ''
Messerszelle 2
D — 8263 BURGHAUSEN/
Republica Federală
Germania

89/18
"15° Concorso Fotografico Giovanni Crespi"
CS DAT : 10.01.1989
AD : Famiglia Legnanese FEE : — — —
Via Matteotti 3 CAT : ?
I — 20925 LEGNANO/Italia

89/19
"76th Southampton International Exhibition 1989"
M/CP/CS DAT : 30.01.1989
T : + Nature in Slides FEE : 4,50 L/Prints
AD : Southampton Camera Club 3,50 L/Slides
c/o Mr P. Jeffree CAT : ''
7 New Forest Drive
SO42 7QT BROCKEN-
HURST. HANTS/Marea
Britanic

89/20
"13th Greater Lynn International Color Slides"
CS DAT : 01.03.1989
AD : Greater Lynn Camera Club FEE : 5 dollari S.U.A.
c/o Susan MOSSER CAT : *
173 Central Street
NO READING, MA/S.U.A

89/21
"32nd Westchester International"
CS DAT : 15.03.1989
T : + Nature, Photojournalism and Photo Travel FEE : 6 \$ U.S./Section
AD : Color Camera Club of Westchester Inc. CAT : *
c/o Mrs. Gail FINKELSTEIN
P.O. Box 248
LARCHMONT, NY
10538/S.U.A.

89/22
"Ve Salon International d'Art Photographique du Gard Rhodanien"
M/CP DAT : 25.02.89
AD : AACCC Photoclub de Bagnols Marcoule FEE : 6 \$ U.S.
B.P. 170 CAT : ''
F — 30200 BAGNOLS —
sur — CEZE/Franța

89/23
"8° Salon International Orléans 1989"
M/CP DAT : 28.02.1989

89/41

“Multiphot de Chelles”
AV :
AD : Audio Visuel 77 de Chelles
c/o J. C. LANDRE
9 rue Alphonse Boredeau
F — 77500 CHELLES/
Franța

89/42

“19th International Salon of Photography 1989”
M/CP/CS DAT : 17.03.1989
T : + Action FEE : 5 \$ U.S./secție
AD : Hong-Kong Camera Club Ltd
G.P.O. Box 10657
HONG KONG

89/43

“XLIV Salon International de Arte Fotografico”
M/CP/CS DAT : 02.06.1989
T : +Photojournalism & Nature FEE : 5 \$ U.S./secție
AD : Foto Club Buenos Aires CAT : ‘ ‘ ‘ ‘
Casilla Postal 5377
1 000 BUENONS AIRES/
Argentina

89/44

“XI Concorso Internacional de Fotografia Deportiva”
M/CP DAT : 30.04.1989
T : SPORT FEE : — — —
AD : Diputacion Foral de Guipuzcoa
Pza. Guipuzcoa s/n
E — 20004 DONOSTIA —
S. SEBASTIAN/Spainia

89/45

“65 Salon Internacional de Otono de Fotografia”
M/CP DAT : 30.09.1989
AD : Sociedad Fotografica de Zaragoza
Plaza de San Francisco
18-pral-derecha CAT : ‘ ‘
Apartado de correos, 440
E — 50006—50080
ZARAGOZA/Spainia

89/46

“3rd Sabah International Exhibition of Photography 1989”
M/CP/CS DAT : 24.05.1989
AD : Sabah Photographic Society
P.O. Box 1
90007 SANDAKAN/
Malaezia CAT : ‘ ‘ ‘ ‘

89/47

“15 Algarve Photo Salon 1989”
M/CP/CS DAT : 02.08.1989
FEE : 5 \$ U.S./secție
CAT : ‘ ‘ ‘

89/48

„3ème Salon Int. d'Art Photographique de Châteauneuf-du-Pape”
M/CP/CS DAT : 08.04.1989
AD : Monsieur Jacques GIRARFEE : 5 \$ U.S./secție
16 route Camsaud CAT : ‘ ‘ ‘
F-84370 BEDARRIDES/
Franța

89/49

„6ème Salon Photographique International”
M/CP DAT : 21.02.1989
T : + CREATION FEE : 5 \$ U.S./secție
AD : C.I.C.N. CAT : ‘ ‘
Avenue Charles de Gaulle
F — 78170 LA CELLE
ST. CLOUD/Franța

89/50

“2nd Surrey Salon of Creative Photography”
M/CP/CS DAT : 03.05.1989
AD : Miss Hélène ROGERS
4 The Meadway FEE : 4 \$ U.S./Dia
7 \$ U.S./Foto
KT19 6JR EPSOM,
SURREY/Marea
Britanie

89/51

“10th Morthera Counties International Exhibition”
CS DAT : 11.09.1989
T : + Nature FEE : 5 \$ U.S./secție
AD : Mrs. J. H. BLACK With CHECK 8 \$ U.S.
15 Southlands CAT. ‘ ‘
TYNEMOUTH, TYNE
and WEAR NE30 2QS/
Marca Britanie

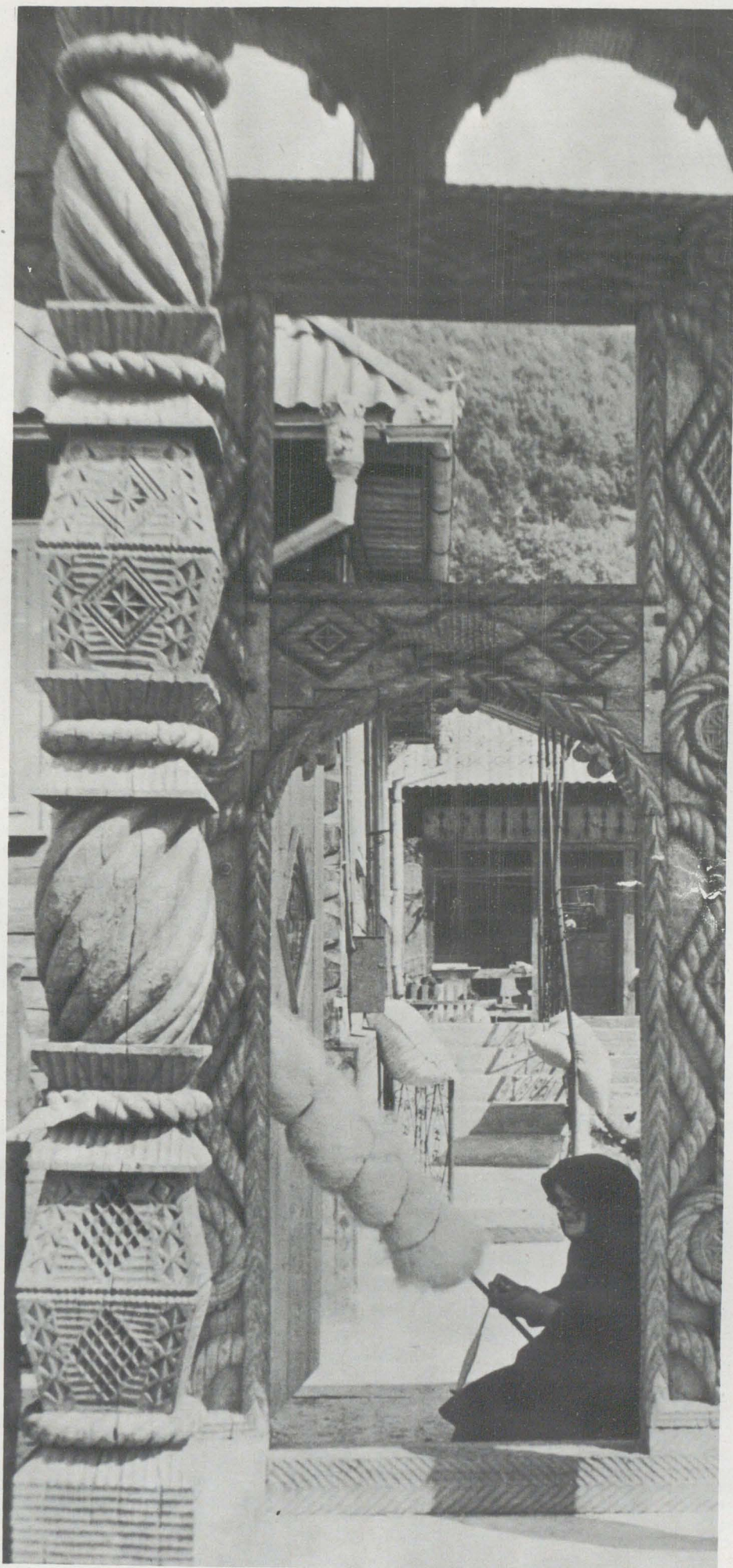
89/52

“THE GOLDE * 4th International Fotosalon Denmark”
M/CP DAT : 01.09.1989
AD : “Region Syd” Denmark FEE : 4 \$ U.S./secție
c/o Freddie HANSEN CAT : ‘ ‘ ‘
Horsebjergvej 14
DK — 4700 NÆSTVED/
Danemarca

SIMBOLURI

- M = alb-negru
- CP = fotografii color pe hirtie
- CS = diapozitive
- AV = audiovizual
- T = temă
- DAT = Termen limită de trimitere
- CAT = catalog
- FEE = taxă de participare
- AD = adresă
- = gratuit

Ing. Gh. Blejdea — În poartă

Erwin Olaf (premiul I la concursul „Tineri fotografi europeni” — Deutsche Leasing AG